

JAAERVERSLAG 2018

Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Heerde

Christelijk College de Noordgouw

S.G. Meijer
Stafmedewerker
financiën en beheer

J.M. de Vries
rector-bestuurder

de Noordgouw

Heertganck

Inhoud

Deel A: Bestuursverslag

Deel A: Bestuursverslag.....	2
Deel B: Jaarrekening.....	4
Deel C: Overige gegevens.....	4
Bijlagen.....	5
DEEL A: BESTUURSVERSLAG.....	6
H1 Voorwoord.....	6
H2 Verplichte thema's vanuit wet- en regelgeving.....	7
2.1 Treasurybeleid.....	7
2.1.1 Beschrijving van het beleid mb.t. beleggingen en lenigen voor zover dit publieke middelen betreft.....	7
2.1.2 Uitvoering van dit beleid in de praktijk.....	7
2.1.3 Informatie over uitstaande beleggingen en leningen, de aangetrokken leningen.....	8
2.2 Sectorspecifiek.....	8
2.2.6 Verantwoording over aanvullende bekostiging technisch vmbo.....	8
2.2.15 Verantwoording besteding middelen prestatiebox.....	8
H3 Visie en besturing.....	8
3.1 Visie.....	8
3.1.1 Doelstelling van de organisatie.....	8
3.1.2 Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten met de belangrijkste diensten.....	9
3.2 Besturing.....	9
3.2.1 Juridische structuur.....	9
3.2.2 Interne organisatiestructuur.....	10
3.2.3 Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid.....	11
3.2.4 Zaken met een politiek of maatschappelijk impact(overheidsprioriteiten).....	15
3.2.5 Informatie over de maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen'.....	16
3.2.6 Vermelding van de samenwerkingsverbanden waar de rechtspersoon of de daaronder ressorterende instellingen zijn en van de verbonden partijen.....	16
3.2.7 Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen, waaronder de samenwerkingsverbanden.....	16
3.2.8 Namen van bestuurders, directieleden en toezichthouders en hun betaalde en onbetaalde (neven)functies.....	17
3.3 Naleving branchecode.....	17
3.3.1 Ontwikkelingen op het gebied van governance.....	17

3.3.2 Vermelding van de code goed bestuur die gehanteerd wordt	17
3.3.3 Vermelding van afwijking van deze code en de toelichting daarop.....	17
3.3.4 Wijze waarop de horizontale verantwoording wordt ingevuld	18
3.4 Verslag toezichthoudend orgaan	18
3.5 Omgeving.....	18
3.5.1 Afhandeling van klachten	18
3.5.2 Toelichting belangrijkste ontwikkelingen afgelopen jaar m.b.t. internationalisering	18
3.5.3 Verwachte toekomstige ontwikkelingen op het gebied van internationalisering	18
H4 Risicomanagement.....	19
4.1 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	19
4.2 Risicoprofiel	20
4.2.1 Rapportage over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem	20
H5 Bedrijfsvoering	20
5.1 Bedrijfsvoering	20
5.1.1 Zaken in het afgelopen jaar met behoorlijke personele betekenis.....	20
5.1.2 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar mb.t. personeel.....	22
5.1.3 Gevoerde beleid inzake de beheersing uitkeringen na ontslag	22
5.1.5 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar betreffende de huisvesting.....	22
5.1.6 Financiële positie op balansdatum incl. een goede toelichting daarop.....	23
5.1.7 Toelichting op de ontwikkeling van de balansposten (vergelijking met voorgaand jaar).....	25
5.1.8 Toelichting op het resultaat en wat daaraan heeft bijgedragen.....	26
5.1.9 Analyse van de uitkomsten van de exploitatie in relatie tot de begroting	26
5.1.10 Toelichting op het investeringsbeleid, de investeringen in het boekjaar en de verwachte toekomstige investeringen	29
5.1.11 Toelichting op de kasstromen en financiering	31
5.1.12 Informatie over de financiële instrumenten(o.a. rentewsaps)	31
5.1.13 In control statement.....	31
5.1.14 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. de interne en externe kwaliteitszorg	31
5.2 Onderwijsprestatie en onderwijskundige zaken	32
5.2.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar	32
5.2.2 Onderwijsprestaties	32
5.2.3 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken.....	33
5.2.4 Informatie over de toegankelijkheid van het onderwijs en het toelatingsbeleid	34

5.2.5 Toelichting inzake werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling.....	34
5.3 Duurzaamheid	35
5.3.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. duurzaamheid	35
H6 Toekomstige ontwikkelingen	36
6.1 Ontwikkelingen per beleidsterrein.....	36
6.1.1 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs.....	36
6.1.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderzoek	36
6.1.3 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van personeel	36
6.1.4 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van huisvesting	37
6.1.5 Toelichting op het investeringsbeleid, de investeringen in het boekjaar en de toekomstige investeringen.....	37
6.1.6 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid	37
6.2 Continuïteitsparagraaf	37
6.2.1 A 1 Kengetallen T, T+1, T+2 en T+3	37
6.2.2 A.2 Meerjarenbegroting T, T+1, T+2 en T+3.....	37
6.2.3 Indien er sprake is van majeure investeringen (15% of meer van de totale baten) dan dienen de voorgaande twee onderdelen de komende vijf jaar te omvatten.	38
H7 Rapportage toezichthoudend orgaan	39
H8 Rapportage Medezeggenschapsraad.....	42
H9 Rapportage Ouderraad	43
H10 Rapportage Leerlingenraad	44

Deel B: Jaarrekening

Grondslagen	45
Balans	50
Staat van baten en lasten en voorstel resultaatbestemming	51
Kasstroomoverzicht.....	53
Toelichting op de onderscheiden posten van de balans.....	54
Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.....	62

Deel C: Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum	67
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	67
Accountantsverklaring.....	68

Bijlagen

Continuïteitsparagraaf, kengetallen.....	.....
Continuïteitsparagraaf, balans	.....
Continuïteitsparagraaf, baten en lasten	.....
Verbonden partijen	.....
Verantwoording subsidies (model G).....	.....
Vooruitontvangen subsidies OCW	.....
WNT Algemeen.....	.....
WNT Topfunctionarissen.....	.....
Algemene informatie.....	.....

DEEL A: BESTUURSVERSLAG**H1 Voorwoord**

In 2018 vierden wij ons vijftigjarig bestaan met een goed bezochte reünie, een dag met alle leerlingen naar Walibi, de actiedag voor Edukans en een heel gezellig feestavond voor het voltallige personeel. Er is een prachtige jubileumuitgave samengesteld met daarin een terugblik met foto's, anekdotes en prachtige verhalen over de Heertganck en de Noordgouw. De Heertganck/Noordgouw gaf al die jaren invulling aan thuisnabij voortgezet onderwijs en velen in Heerde en omgeving koesteren goede herinneringen aan die middelbare schooltijd. Veel van wat als voorwoord voor die jubileumuitgave is opschreven, is ook voor dit bestuursverslag aan de orde:

Hoe staat de school er momenteel bij? De identiteit van de school is christelijk gebleven, maar wel veranderd. Meer veelkleurig en divers.

Toch weten wij elkaar te vinden in wat ons bindt en raakt. Menig dagopening leidt tot een mooi en diepgaand gesprek tussen docent en de klas. Er is jaarlijks een prachtige kerst- en paasviering, waarbij de boodschap je hart raakt en leerlingen en personeelsleden zich kwetsbaar op durven stellen. De gemoedelijke sfeer, die als rode draad door alle jaren heen loopt, is gebleven. Dat zie je terug in het gedrag van onze leerlingen en het personeel en dat horen we vaak als compliment van bezoekers. Je voelt die gemoedelijkheid als het ware als je binnenkomt. Dat is waarde(n)vol en geeft uitdrukking aan wie we willen zijn. In onze kernwaarden laten zien waar we voor staan: Veilig, samen zorgen we dat je hier veilig bent; Eerlijk, doe wat je zegt en zeg wat je doet; Respect, toon respect en verwacht respect; Aandacht, wat aandacht krijgt, groeit; Ambitie, werk met je talent.

Momenteel maken we ons ook druk over gezond leven en gezonde voeding. Zo is dit jaar de Gezonde schoolkantine geopend en wordt gezond eten en leven gepromoot. De tijdsgeest lijkt daarvoor rijp, want het wordt goed opgepakt. Roken en alcohol zijn steeds minder een issue.

We zijn trots op onze VIP-room, waar leerlingen die wat meer zorg nodig hebben gemakkelijk binnenlopen en op elk moment van de dag terecht kunnen. Daar krijgen ze hulp op maat van gespecialiseerde medewerkers.

Het vertrouwde 50-minutenrooster is losgelaten en we draaien nu een 45-minutenrooster. De vrijgekomen tijd wordt door de docenten gebruikt om aan onderwijsvernieuwing te werken. Ook is er ruimte gekomen voor werkdrukverlichting. We merken dat het 'veranderenergie' losmaakt. We werken aan de gezamenlijke verantwoording om aan te sluiten bij de maatschappelijke roep om het onderwijs meer te personaliseren en beter te laten aansluiten bij de toekomstige beroepspraktijk. We experimenteren voorzichtig met individuele leerroutes en het gebruik van mobieltjes, laptops en iPads in de klas. Er is aandacht voor 21e-eeuwse vaardigheden. We zoeken naar wegen om hier handen en voeten aan te geven. Als kapstok voor die 21e-eeuwse vaardigheden gebruiken we de zeven eigenschappen van Covey: wees proactief, begin met het einddoel voor ogen, stel prioriteiten, denk win-win, eerst begrijpen dan begrepen worden, samen bereik je meer, houd de tanden van de zaag scherp (zorg goed voor je eigen gezondheid).

Het gebouw heeft de laatste jaren van binnen een drastische metamorfose ondergaan. We hebben daarvoor een binnenhuisarchitect in de arm genomen die alles qua uitstraling en stijl meer in één lijn wist te brengen. Veel gedeelten van het gebouw zijn opgeknapt en vernieuwd of nieuw aangebouwd. Dat was ook hard nodig om het verouderde gebouw een moderne uitstraling te geven. Onder het Open Leercentrum zijn twee grote lokalen voor de creatieve vakken gerealiseerd. Daarnaast kwam er nog een half lokaal voor kleine groepen en een ruime opslagruimte. Op de eerste verdieping konden ook nog drie extra werkruimten worden gerealiseerd. Van het noodlokaal hebben we, na ruim tien jaar trouwe dienst, afscheid genomen.

Het terrein ligt er nu weer netjes bij. In de school zie je door alle re-styling ook beter dat we leerlingen meer op maat van hun interesses willen bedienen; sport, expressie en research zijn duidelijk terug te zien in de gebruikte foto's van onze eigen leerlingen.

Zomaar een beeld van een aantal dingen die anno 2018 een rol spelen. Misschien kijken we hier over 10 jaar wel weer heel anders tegenaan. Die gedachte relativeert, want wij leven in het besef dat we met elkaar passanten zijn in de lange geschiedenis van 'ons schooltje'. Op dit moment kunnen we stellen dat de school springlevend is en dat we samen volop in beweging zijn!

Inmiddels heeft in februari 2019 het vierjaarlijks verificatieonderzoek van de Inspectie voor het Onderwijs plaatsgevonden. De conclusie was dat zij over het algemeen tevreden waren over hoe het op de school loopt qua kwaliteit van de lessen en het gevoerde financiële beleid. De berekende kwaliteitsnormen, zoals doorstroomcijfers en examenresultaten van de Inspectie waren allemaal gekwalificeerd als bovengemiddeld. Aandachtspunt is wel dat er meer aandacht moet komen voor differentiatie in de lessen en dat de schoolleiding zichzelf meer op de hoogte moet stellen van de kwaliteit van de lessen. Ook werd aangegeven dat het goed zou zijn om meer met elkaar het gesprek aan te gaan over wat we verstaan onder 'de goede les'. Deze opdracht hebben we ter harte genomen en in het eveneens vierjaarlijkse ViA-visitatie onderzoek in maart verder uitgediept. Ook deze resultaten laten zien dat waar differentiatie nu veelal buiten de les plaatsvindt of als uitzondering in de les, dat meer de norm mag worden. De invoering van laptops in de brugklas in het schooljaar 2019-2020 maakt meer differentiatie gemakkelijker. Veel methodes leveren al digitale componenten waarbij de verwerking adaptief aan de leerbehoefte van de leerling is gemaakt. Daar zien we dat de randvoorwaarden om tot differentiatie te komen steeds beter zijn georganiseerd. Speerpunten zijn voor 2019-2020 dan ook: differentiatie, laptopgebruik/ICT en het gesprek over 'de goede les'. De uitwerking daarvan zal vooral bij de secties worden neergelegd. Daar is de verbinding met de les het sterkst en kan de invulling het beste plaatsvinden.

J.M. de Vries
rector-bestuurder

H2 Verplichte thema's vanuit wet- en regelgeving

2.1 Treasurybeleid

2.1.1 Beschrijving van het beleid mb.t. beleggingen en lenigen voor zover dit publieke middelen betreft.

Het treasurybeleid van de stichting vindt plaats binnen de kaders van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016, geldend vanaf 1 juli 2016 (OCW-regeling van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016, nr. WJZ/800938 (6670), houdende regels voor onderwijsinstellingen omtrent het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten. Het treasurybeleid is beschreven in het treasurystatuut versie 2017.

De treasurycommissie (bestaande uit de penningmeester en een ander RvB-lid, de rector-bestuurder en het staf lid financiën en beheer) is verantwoordelijk voor het treasury-management van de school. Het beleid, vastgelegd in het bestaande treasurystatuut, is er op gericht tegen een zo laag mogelijk risico een zo hoog mogelijk rendement te genereren. De school heeft geen effectenportefeuille. Er wordt alleen gebruikt gemaakt van schatkistbankieren en een spaarrekening.

2.1.2 Uitvoering van dit beleid in de praktijk

Het treasurybeleid wordt conform het treasurystatuut uitgevoerd. Over het algemeen kan worden gesteld dat ons beleid gericht is op het vermijden van risico's en het aanhouden van ruim voldoende reserves. De reserves worden getoetst via de jaarlijks opgestelde risicoanalyse.

Ons huidige risicoprofiel is laag hetgeen inhoudt dat wij een weerstand-vermogen van minimaal 15% dienen aan te houden.

2.1.3 Informatie over uitstaande beleggingen en leningen, de aangetrokken leningen.

Voor het betalingsverkeer wordt gebruik gemaakt van het schatkistbankieren bij de rijksoverheid. Er zijn geen uitstaande beleggingen.

2.2 Sectorspecifiek

2.2.6 Verantwoording over aanvullende bekostiging technisch vmbo

Deze bekostiging is niet van toepassing.

2.2.15 Verantwoording besteding middelen prestatiebox

Deze informatie is opgenomen onder paragraaf 5.1.9.

H3 Visie en besturing

3.1 Visie

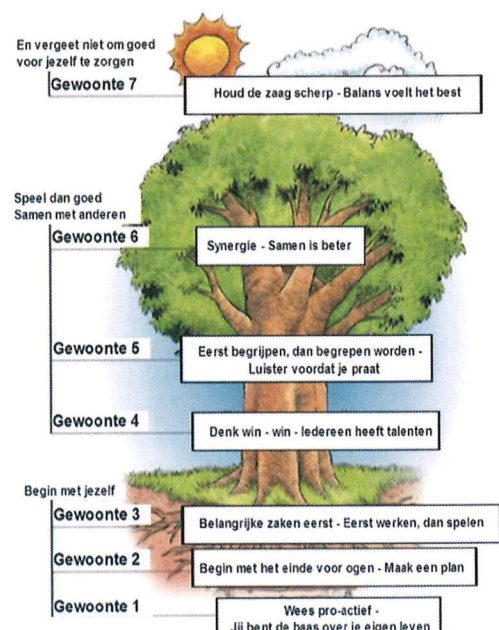
3.1.1 Doelstelling van de organisatie

Missie

De Noordgouw is een open christelijke school voor mavo, havo en atheneum(+), waar ruimte is voor verschillen in beleving van het christelijk geloof en waar we respect hebben voor andere levensovertuigingen. We hebben oog voor het unieke van elk mens en stimuleren ieders persoonlijke ontwikkeling. Het doel is dat elke leerling zich optimaal ontwikkelt. We leren de leerling om als kritische wereldburger deel te nemen aan de samenleving van nu en morgen. We dagen uit tot goede prestaties op het gebied van kennis en vaardigheden zodat een goede aansluiting op het vervolgonderwijs gewaarborgd is.

Visie

- We bevorderen eigenaarschap, verantwoordelijkheid, participatie en persoonlijkheidsontwikkeling bij de leerling.
- We stimuleren onderwijsvormen die maatwerk, gepersonaliseerd leren en betekenisvol leren mogelijk maken.
- We geven ruimte om daarin nieuwe wegen te bewandelen.
- We blijven ons ontwikkelen als 'lerende organisatie'.

- Veilig
- Eerlijk
- Respect
- Aandacht
- Ambitie

Onze kernwaarden veiligheid, aandacht, respect en eerlijkheid gaan samen in een ambitieuze leercultuur, waarin iedere leerling wordt geholpen, gestimuleerd en uitgedaagd.

(vastgesteld in personeelsbijeenkomst 6 november 2018)

3.1.2 Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten met de belangrijkste diensten

CC de Noordgouw verzorgt vmbo-tl- (mavo-), havo- en atheneum(+)onderwijs in Heerde.

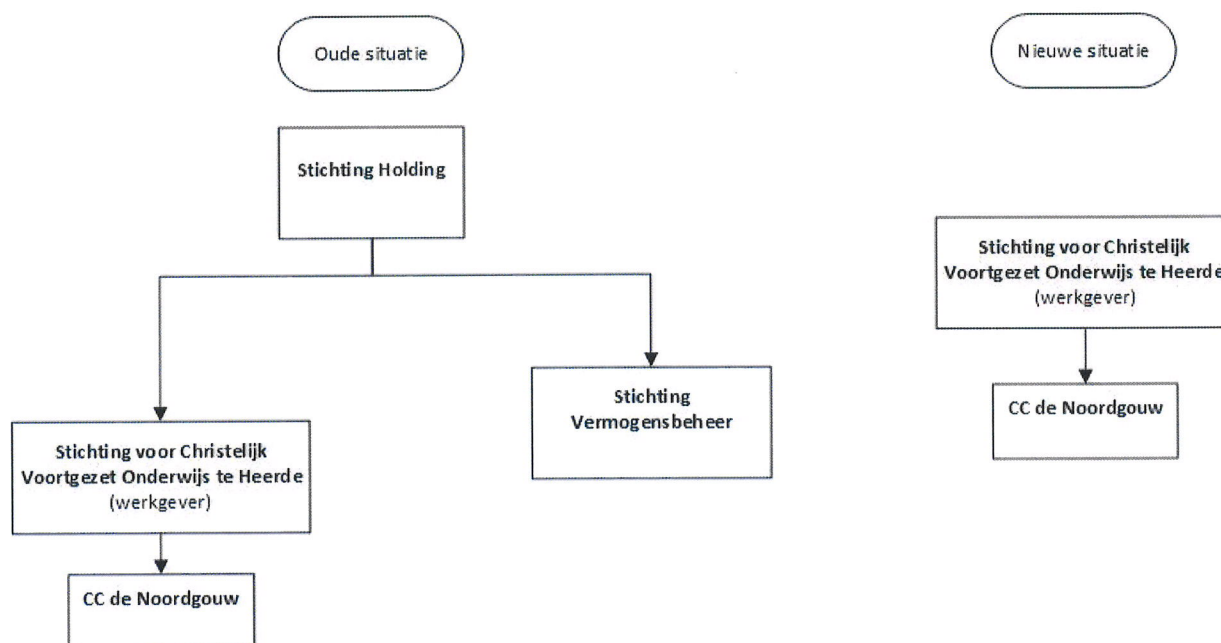
	2018	2017	2016
leerlingenaantallen	969	1019	1033

Het beleid is weergegeven het in Strategisch beleidsplan en het Schoolplan.

3.2 Besturing

3.2.1 Juridische structuur

Het bevoegd gezag van Christelijk College de Noordgouw (brinnummer: 00MP) wordt gevormd door de 'Stichting voor Christelijk Voortgezet te Heerde' (40922). De stichting staat ingeschreven in het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken Oost-Nederland onder nummer S41042851. De totale structuur van de 'schoolstichting' en de daaraan gelieerde stichtingen is per 1 januari 2018 met terugwerkende kracht gewijzigd en vereenvoudigd, zoals hieronder weergegeven:

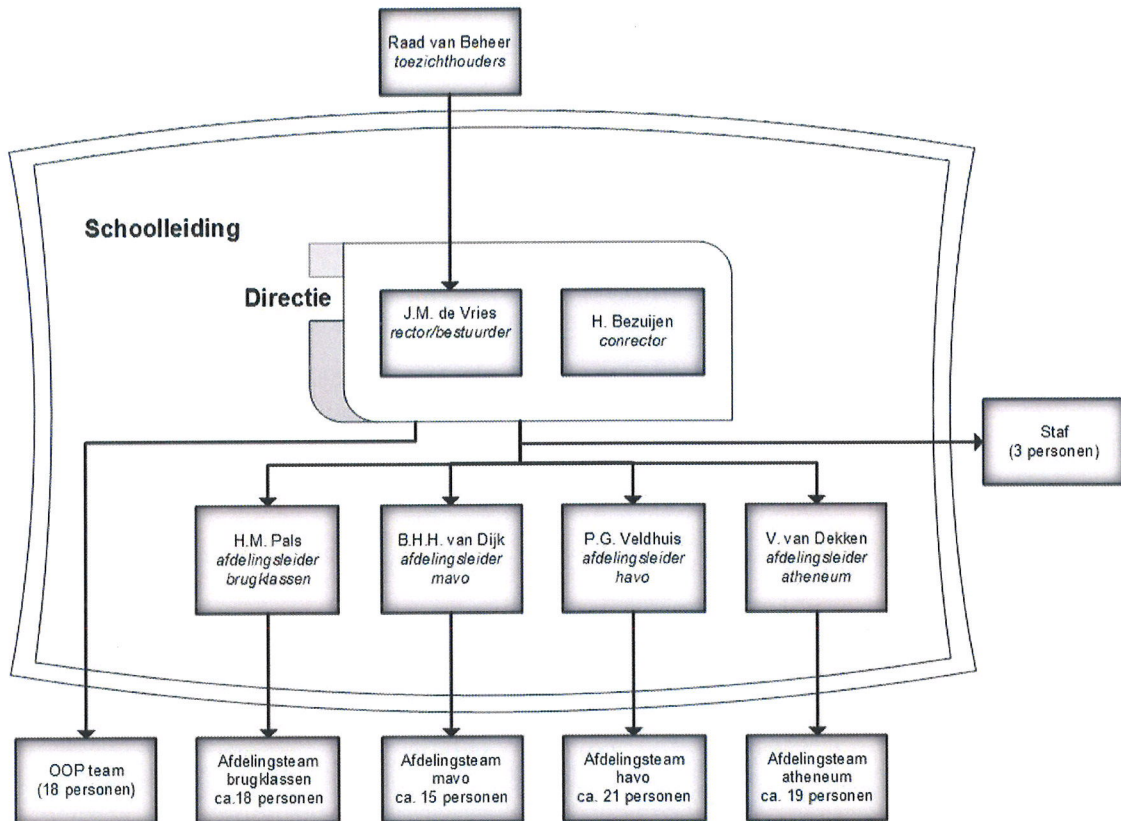

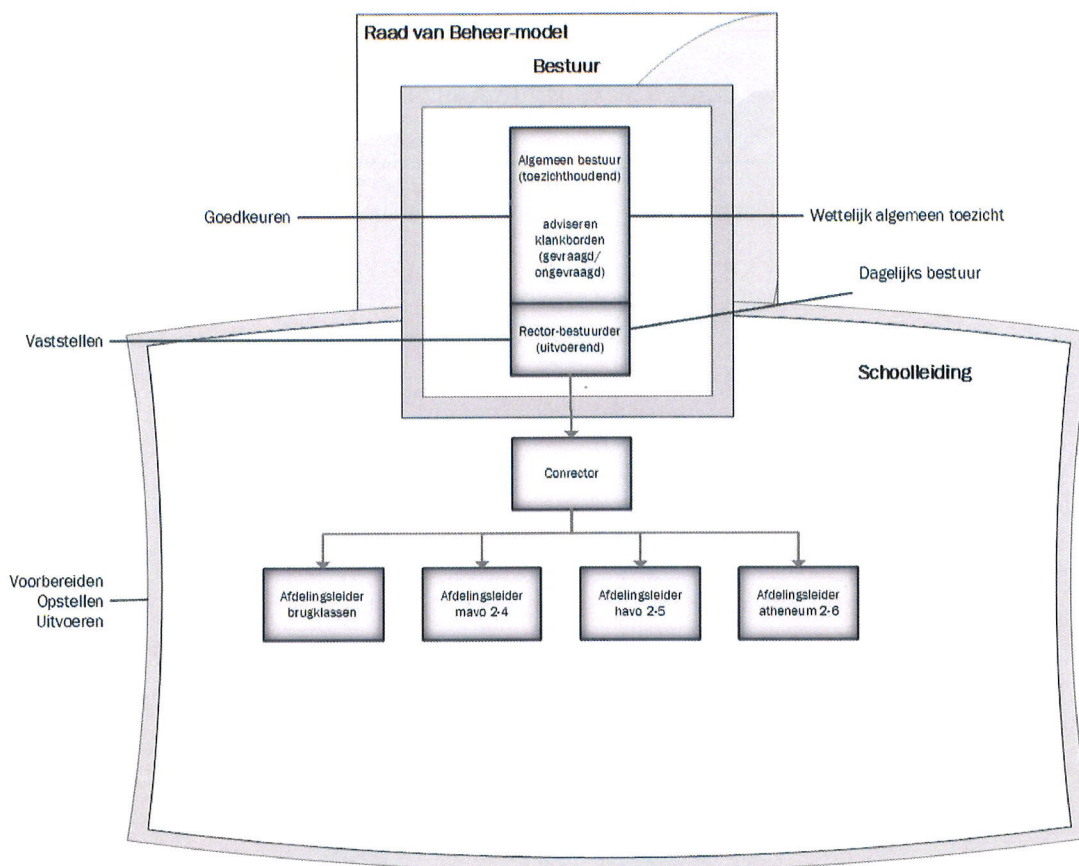
De bestaande praktijk van de afgelopen jaren met een holding en twee gelieerde stichtingen bracht onnodige bestuurlijke drukte met zich mee en ook de voldeed de wijze van benoeming van bestuursleden niet langer aan de Code Goed Governance. Uit de herbezinning op deze structuur is besloten om het geheel van holding en de twee stichtingen te fuseren, waarbij de Stichting voor Christelijk VO na fusie als enige stichting overblijft. Bij fusie vervallen alle bezittingen van de op te heffen stichtingen van rechtswege aan de overblijvende stichting. Voor Stichting Vermogensbeheer is de ANBI-status aangevraagd en verleend om zo omzetbelasting te voorkomen bij het overschrijven twee percelen grond die nu weer in eigendom zijn van de

Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs. Deze werkwijze is met de belastingdienst overeengekomen en goedgekeurd.

3.2.2 Interne organisatiestructuur

Intern is de schoolleiding als volgt vormgegeven (de stafleden en het OOP-team ressorteren direct onder de directie):

De Noordgouw heeft een tweehoofdige directie bestaande uit een rector-bestuurder en een conrector (plaatsvervangend rector-bestuurder). Samen met de vier afdelingsleiders vormen zij de schoolleiding. Per 1 augustus 2018 heeft dhr. Van Dijk de afdelingsleiderstaak overgenomen van dhr. Riphagen. De schoolleiding wordt ondersteund op het gebied van personeel, financiën en pr/.communicatie door drie staffunctionarissen en een drietal administratieve medewerkers. De salarisadministratie is deels uitbesteed aan Dyade Dienstverlening te Utrecht.

3.2.3 Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid

3.2.3.1 Domein: Personeel en organisatie

Beleidsvoornemen: De kwaliteit van onze docenten wordt continu ontwikkeld, gericht op de onderwijsdoelen van CC de Noordgouw.

Hoewel er geen formeel scholingsplan is opgesteld, is er wel beleid op scholing gevoerd. De basishouding is: Ontwikkeling van ieders talent stimuleren en faciliteren wij zolang dat in overeenstemming is met de doelen uit het Schoolplan 2017-2021. We hebben ervoor gekozen om over het algemeen niet centraal te scholen, maar collega's te stimuleren zich te ontwikkelen op die terreinen waar zij behoefte aan hebben en vooral ook te leren van elkaar. Collega's zijn in de functioneringsgesprekken actief gestimuleerd om scholing te volgen. Collega's hebben daar veelvuldig gebruik van gemaakt. Door het 45-minutenrooster is er voor elke docent structureel tijd voor onderwijsvernieuwing en werkdrukverlichting. Dit heeft veel positieve energie losgemaakt in de school. Er komen veel initiatieven vanuit de docenten zelf naar voren en daar proberen we te verbinden en te faciliteren.

Beleidsvoornemen: Wij vinden het belangrijk dat er draagvlak wordt gecreëerd voor zowel de onderwijsdoelen als het bijbehorende scholingsplan (zoveel mogelijk bottom-up).

De onderwijsstudie(mid)dagen werden ingezet om onderwijsdoelen per afdeling te formuleren en te ontwikkelen. Afdelingswerkgroepen rapporteren en stemmen af in de eigen afdelingsvergadering. Elke afdelingsleider heeft twee secondanten, waarbij zowel de

onderwijsinnovatie als organisatie werden versterkt. Zowel in de havo als in de mavoafdeling werden nieuwe secondanten aangesteld. Afdelingsleiders overleggen wekelijks met de secondanten over de doorgaande ontwikkelingen. Dat creëert meer draagvlak onder en participatie van de collega's. We constateren dat collega's meer 'good practices' delen en de uitwisseling zelf gaan organiseren (ICT-middag, Quayn voorlichting, Flipping the classroom enz.).

Beleidsvoornemen: CC de Noordgouw biedt goed werkgeverschap en vraagt goed werknemerschap.

De functioneringsgesprekken worden jaarlijks gevoerd. Door de directie wordt daarop toegezien door een jaarlijkse controle op de aanwezigheid van functioneringsgespreks-verslagen in het personeelsdossier. De lessen worden geëvalueerd door afdelingsleiders, directie en leerlingen. De evaluatie wordt besproken met de betrokken collega en in overleg wordt gekeken waar verder op wordt ontwikkeld. De docent-door-leerling-enquête is centraal afgenomen. Dit jaar stond in het teken van versterking van het mentoraat. Eerst is het bestaande beleid, zowel algemeen geldend als de specifieke mentortaken per afdeling en per jaarlaag in kaart gebracht en gecommuniceerd. Vervolgens is op individueel niveau de mentorenquête afgenomen ter bespreking met de mentorklas en in het functioneringsgesprek.

Nieuwe collega's worden door een tweetal ervaren docenten intensief begeleid. Startende collega's wordt de lesreductie volgens cao aangeboden. De tevredenheid over de begeleiding wordt geëvalueerd en men is zeer positief over de begeleiding.

Collega's die het even moeilijk hebben krijgen hulp aangeboden, met of zonder tussenkomst van de bedrijfsarts. Ons beleid is proactief gericht op het voorkomen van uitval. Collega's die desondanks toch uitvallen worden intensief begeleid, zowel intern als extern. Een van de collega's volgt een opleiding tot beeldcoach en ook dit middel wordt ingezet om docenten in hun omgang met de klas verder te helpen.

Beleidsvoornemen: Wij streven naar duidelijkheid over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle personen werkzaam binnen de schoolorganisatie

De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden staan beschreven in onder meer het Schoolplan, de functieomschrijvingen en het Managementstatuut. Het Schoolplan is vastgesteld (medio 2017) en Managementstatuut is geactualiseerd (vastgesteld in 2018).

3.2.3.2 Domein: Onderwijs

Beleidsvoornemen: Wij vinden het belangrijk dat het onderwijs aansluit bij de huidige technologische ontwikkelingen.

We zien dat steeds meer vaksecties kiezen voor methodes die blended learning aanbieden (boek + digitale ondersteuning). Dat maakt het mogelijk om persoonlijke leerroutes in de verwerking aan te bieden. Docenten zijn daar enthousiast over. Beschikbaarheid van laptops en computerlokalen wordt als een knelpunt ervaren. Medio 2018 is, op advies van de werkgroep BYOD (bring your own device), het besluit genomen om te starten met laptops in de brugklas (cohort 2019-2020). De laptop dient ter ondersteuning om het gepersonaliseerd onderwijs beter mogelijk te maken en zal via het CYOD (choose your own device) worden aan geboden door een derde partij. De realisatie van snellere glasvezelverbindingen en een dekkend wifisysteem voor massaal gebruik is afgerond.

Over de overige onderwijskundige ontwikkelingen wordt elders in dit jaarverslag uitgebreid gerapporteerd.

3.2.3.3 Domein: Organisatie

Beleidsvoornemen: CC De Noordgouw heeft een professionele organisatie-inrichting die goed onderwijs faciliteert.

De organisatie van het onderwijsbeleid is in het Schoolplan weergegeven. Daar is uitgebreid het 'waarom' en het 'wat' verwoord. Het 'hoe' is vooral een zaak die binnen de afdelingen verder wordt uitgewerkt. De huidige organisatie is eerder weergegeven. De gekozen structuur functioneert adequaat en faciliteert de ondersteunde processen om goed onderwijs mogelijk te maken.

Beleidsvoornemen: Wij hechten aan draagvlak binnen en buiten de school voor strategisch beleid. Daarvoor is de rector-bestuurder de 'spin in het web'. Wij vinden het belangrijk dat de juiste route wordt doorlopen inzake het strategisch beleidsplan. Daarbij hecht de raad van beheer specifiek aan de bevindingen van de medezeggenschapsraad (verder: MR).

In 2015 is het Strategisch Beleidsplan 2015-2019 vastgesteld. In 2017 is het Schoolplan 2017-2021 vastgesteld en werken we de doelen binnen die kaders in de afdelingen uit. Waar onderwijskundige ontwikkelingen de hele school raken is afgesproken dat we die eerst centraal met elkaar bespreken. De inspraakgeledingen worden betrokken en geïnformeerd, zowel formeel als informeel. Er is tweewekelijks overleg tussen de voorzitter en secretaris van de MR en de directie om elkaar bij te praten en informeel zaken af te stemmen.

Beleidsvoornemen: Binnen de Noordgouw is er mogelijkheid tot reflectie, doorontwikkeling en het aanspreken van elkaar op gemaakte afspraken.

Binnen de school wordt gewerkt aan een lerende cultuur waarbij we elkaar aanspreken. Dat proces is volop aan de gang, maar nog niet af. Het voornemen is om dat te blijven stimuleren en dat onze 'cultuur' te maken door het steeds weer onder de aandacht te brengen. In de functioneringsgesprekken komt dit jaarlijks aan de orde.

Jaarlijks staat een van de kernwaarden centraal. Begin 2018 was dat nog 'eerlijk'. In de onderlinge gesprekken bleek dat dit thema ons heeft geholpen zaken aan de orde te stellen die als 'oneerlijk' werden gevoeld. Dat was helpend bij de aanspreekcultuur die we nastreven. Bij de introductietoespraken van het nieuwe schooljaar was er ruim aandacht voor de volgende kernwaarde 'ambitie'. Naast de gebruikelijk korte toespraken door de rector-bestuurder en de afdelingsleiders vertolkten twee cabaretiers onze ambitie#goals in een toepasselijk lied. De werkgroep 'ambitie' organiseert begin 2019 een identiteitsmiddag over dit thema. Het volgende thema zal 'aandacht' gecombineerd met 'veilig' zijn.

Beleidsvoornemen: We nemen verstandige keuzes bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid.

De jaarlijkse risicoanalyse is uitgevoerd. De uitkomsten van de analyse zijn binnen de MR en de RvB besproken. De risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is geëvalueerd en gerapporteerd. De risico's zijn goed in beeld en er is voldoende financiële dekking.

Beleidsvoornemen: Binnen de Noordgouw is er een goede informatievoorziening tussen verschillende geledingen.

De toezichthouders stellen zich, naast de informatievoorziening door de rector-bestuurder en de conrector jaarlijks zelf op de hoogte van wat er leeft in de school door de meeloopdag in februari. Ook wordt er jaarlijks een Benen-op-tafel-overleg (BOT-overleg) georganiseerd, waar de leden van de RvB, MR en directie/schoolleiding informeel met elkaar in gesprek gaan. Dit jaar was het thema in november: de ingezette onderwijsvernieuwing op de Noordgouw.

Interne informatievoorziening loopt via het Vluchtschrift, mededelingen op de afdelingsvergaderingen en op onderwijsstudiemiddagen. Algemene mails aan leerlingen, ouders en het personeel worden structureel aan alle betrokken partijen gemaild. We streven ernaar om alle relevante betrokkenen tijdig mee te nemen in processen.

3.2.3.4 Domein: Financiën en vastgoed

Beleidsvoornemen: CC de Noordgouw voert een gezond financieel beleid, passend bij een organisatie in de semi-publieke sector.

De Noordgouw heeft een gezonde balans en financiële positie en kan aan haar verplichtingen voldoen. Zowel de financiële commissie (FC) (met daarin een accountant) en ook de FC van de MR, ontvangen maandelijkse rapportages met daarin de exploitatie ten opzichte van de begroting en een verklaring van de verschillen. Ouders betalen meer en sneller via iDeal. Er zijn minder mensen die we hoeven aanmanen.

De meerjarenbegroting voor de komende vijf schooljaren is in 2018 opgesteld en opnieuw vastgesteld. Daarin is wel duidelijk dat de school door het dalend aantal leerlingen passende maatregelen dient te nemen om financieel gezond te blijven.

Beleidsvoornemen: Wij hechten aan een goede organisatie van de processen inzake financiële bedrijfsvoering.

Er is een maandelijkse controle van de aansluiting van de personele lasten met de personeelsmutaties van de maand. De maandelijkse rapportage van de financiën wordt gedeeld met zowel de financiële commissie van de RvB als met de MR.

Beleidsvoornemen: Het schoolgebouw van De Noordgouw biedt een fysiek veilige omgeving dat aansluit bij het onderwijs dat gegeven wordt binnen de schoolorganisatie.

Er is voortdurend aandacht voor de veiligheid en een prettige werkomgeving. Het accent lag dit jaar bij de afronding van de nieuwbouw onder het Open Leer Centrum en de renovatie van onze drie gymzalen. Bij de gymzalen is ook nadrukkelijk aandacht geweest voor een duurzame vloer, extra vloerisolatie en vloerverwarming, en akoestische wandbeplating om het geluidsniveau in de gymzalen te verlagen. Al met al hebben al deze maatregelen een aanzienlijk verbetering in het werkklimaat opgeleverd.

3.2.3.5 Domein: Identiteit

Beleidsvoornemen: CC de Noordgouw is een christelijke school met een open karakter waar ruimte is voor verschil in beleving van het christelijke geloof en respect voor andere levensovertuigingen. De brede identiteit, levensbeschouwelijk, pedagogisch, onderwijskundig en maatschappelijk, is passend bij de visie, missie, kernwaarden en grondslag van de statuten (vanuit perspectief denken).

In de komende jaren werken we aan een nadere invulling van deze kernwaarden. We herkennen ons hierin, maar erkennen ook dat we dat nog niet altijd waarmaken. Het schooljaar 2018-2019 stond de kernwaarde 'ambitie' centraal.

Werk met je talent.

Je komt tot je recht als je je kunt ontplooiën en je talenten kunt ontwikkelen. Goed onderwijs zien we daarvoor als een voorwaarde. Daarom bieden we ook onze medewerkers de ruimte om zich voortdurend bij te scholen en zich te ontwikkelen. We stimuleren onze leerlingen om hun verantwoordelijkheid te nemen in hun leerproces.

3.2.3.6 Domein: Maatschappelijk draagvlak

Beleidsvoornemen: De Noordgouw is een maatschappelijk betrokken school.

Maatschappelijke betrokkenheid uitte zich in een aantal projecten in de buurt. Leerlingen uit havo 4 en atheneum 4 liepen maatschappelijke stage. Er is een week bedrijfsstage in de mavo-afdeling. De Noordgouw heeft nauwe banden met sportclubs en de gemeente Heerde/Epe.

Beleidsvoornemen: De Noordgouw is een school die een bijdrage levert aan de wereld om haar heen.

De actiedag voor Edukans in oktober was dit jaar gekoppeld aan het vijftigjarig bestaan van de school en bracht een mooi bedrag op van ruim € 17.800.

3.2.3.7 Domein: Communicatie

Beleidsvoornemen: De school kenmerkt zich door een goede en transparante communicatie tussen leraren, afdelingsleiders, staf, directie, rector-bestuurder en toezichthouders. Dit geldt ook voor de communicatie met de ouders en de leerlingen. De communicatieboodschappen en communicatiemiddelen zijn afgestemd op de diverse doelgroepen en het gehele voedingsgebied (partners, in- en externe stakeholders, PO, VO, HO, kinderopvang).

Steeds beter wordt de meest constructieve weg bewandeld en weet men elkaar te vinden. Er is ook gebruikt gemaakt van Facebookcampagnes om de doelgroep van toekomstige leerlingen en hun ouders beter te bereiken.

De gezamenlijke inspiratiemiddag PO-VO-Jeugdzorg Heerde bestond een lezing van bioloog en apengedragswetenschapper Patrick van Veen, daarna werd daar in groepjes over nagepraat. Patrick hield ons een spiegel voor en vergeleek ons gedrag als mensen met die van chimpansees en andere apen. Mooi te zien hoe de peuter- en puberapen experimenteren, lef tonen en hierdoor nieuwe ervaringen op doen en 'de soort' verder helpen. Ook verrassend te horen dat er binnen een apenfamilie ook aapjes zijn met kenmerken van ADHD en autistisch spectrum-gedrag. Volgens Patrick van Veen geen enkel probleem. Ze worden binnen de apenfamilie direct en passend gecorrigeerd. Dit pleit ervoor om veel meer in netwerken rond het kind goede afspraken te maken over hoe we met gedrag omgaan, afstemming met school, jeugdhulp en thuis bijvoorbeeld.

Beleidsvoornemen: De school hecht aan tevreden ouders en leerlingen en vraagt hen jaarlijks om hun oordeel.

Jaarlijks bevragen wij ouders en leerlingen uit diverse jaarlagen over hun ervaringen en evalueren we de resultaten. Diverse uitkomsten worden gepubliceerd via de website 'Scholen op de kaart'. Dit is geborgd en in het proces opgenomen.

Collega's die de school verlaten krijgen een exitformulier of desgewenst een exitgesprek. We nemen deze bevindingen mee in het schoolleidersoverleg en indien daartoe aanleiding is naar de MR of RvB.

3.2.4 Zaken met een politiek of maatschappelijk impact(overheidsprioriteiten)

- **Gelijke kansen.** Iedere leerling, ongeacht afkomst, moet zijn of haar talenten maximaal kunnen ontplooiën. Onder andere de Inspectie van het Onderwijs en de OESO signaleerden in 2017 dat de onderwijskansen van kinderen van lager en hoger opgeleide ouders steeds verder uit elkaar lopen. Voor leerlingen die thuis minder ondersteuning ondervinden zijn voorzieningen ingericht als Remedial Teaching, huiswerkbegeleiding, een bijlessysteem van oudere leerlingen die jongere leerlingen helpen en de VIP-room. Uit het driejaarlijks gemiddelde van de doorstroomcijfers voor zowel onderbouw als bovenbouw blijkt dat onze leerlingen boven gemiddeld opwaarts doorstromen. Dat laat zien dat de leerlingen de geboden kansen ook waarmaken.
- **Curriculumontwikkeling.** Ruim twee jaar geleden is er landelijk een brede maatschappelijk dialoog gestart over wat leerlingen zouden moeten leren in het basis- en voortgezet onderwijs. Mede op basis van deze dialoog gaat een actualisatie van het curriculum plaatsvinden, zodat deze toekomstgericht en meer samenhangend wordt. We zien dat onze docenten nog weinig bezig zijn met de curriculumherziening en zich nauwelijks mengen in de landelijke discussie.
- **Leraren, lerarentekort en lerarenregister.** De overheid beoogt met deze agenda een impuls te geven aan het verbeteren van de kwaliteit van leraren en het vergroten van de aantrekkingskracht van het beroep. Als gevolg van dit initiatief is het professioneel statuut eind 2018 uitgewerkt. Er bleek bij docenten op onze school weinig belangstelling voor te zijn, ondanks de grote verantwoordelijkheid die docenten werd gegeven bij het invullen van de lessen. Met het al reeds ingestelde 45-minutenrooster, waarbij de vrijgekomen tijd werd ingezet als onderwijsontwikkeltijd en werkdrukverlichting was de Noordgouw een voorloper op de CAOverplichting om 50 klokuren ontwikkeltijd in te voeren. Per FTE werd de tijd voor de klas terug gebracht van 750 uur naar 675 uur. Bij

een werktijdfactor van 1,6 werd per fulltimer dus 75 uur x 1,6 = 120 uur vrijgemaakt. Over 75 uur ontwikkeltijd wordt jaarlijks door de docent verantwoording afgelegd aan de afdelingsleider. De overige 50 uur kan naar keuze worden ingezet voor ontwikkeltijd of werkdrukverlichting.

3.2.5 Informatie over de maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen'

Zie 3.2.3.6 Domein: Maatschappelijk draagvlak

3.2.6 Vermelding van de samenwerkingsverbanden waar de rechtspersoon of de daaronder ressorterende instellingen zijn en van de verbonden partijen.

Samenwerkingsverband 23.05 (verder: SWV 23.05)

Passend onderwijs wordt in samenwerking met het samenwerkingsverband SWV 23-05 Zwolle e.o. verzorgd. De door het samenwerkingsverband ontvangen rijksbijdragen worden evenredig naar leerlingenaantallen en afhankelijk van de zorgbehoefte onder de deelnemende scholen verdeeld. Deze bijdragen worden separaat als bate in de jaarrekening verantwoord.

Veluwe Interne Arbeidsmarkt (VIA)

VIA-scholen is een netwerkorganisatie van 10 scholen voor christelijk voortgezet onderwijs op de Veluwe en het omliggende gebied. In het afgelopen jaar is een van de voorheen 11 scholen uit het VIA verband gestapt, omdat andere netwerken logischer bleken in de huidige situatie. De scholen zijn zelfstandig en hebben alle een eigen bestuur. Meer info: <http://www.via-scholen.nl>

Regionale procesbegeleiding leerlingendaling (RPL)

In 2015 is een traject gestart om de mogelijkheden tot samenwerking met scholen in de directe omgeving te verkennen en een regiovisie te ontwikkelen om kwalitatief hoogstaand voortgezet onderwijs in de regio te behouden. Daartoe hebben de vier deelnemende scholen (RSG te Epe, Van Kinsbergen College te Elburg, het Nuborgh College in Elburg en de school zelf een zogenaamde RPL-subsidie ontvangen van € 79.570. De school fungeert hierbij als kassiersschool van de subsidie.

3.2.7 Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen, waaronder de samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband 23.05 (SWV 23.05)

De Noordgouw zal de komende jaren minder inkomsten uit het samenwerkingsverband krijgen. Hierover is een 'glijpad' van drie jaar afgesproken waarbij het verschil (ca. € 100.000 per jaar) tussen de oude verdelingsnorm (1^e jaar -30%; 2^e jaar - 60%; 3^e jaar - 90%) en de nieuwe norm (deels) wordt overbrugd. Het glijpad is per 1 oktober 2018 ingegaan. Verder staat de vereveningsopdracht voor de regio (meer leerlingen in het regulier onderwijs opnemen en minder leerlingen in het speciaal onderwijs) hoog op de agenda en wordt met name kritisch gekeken naar de verwijzingen vanuit het (speciaal)basisonderwijs en het eigen aanbod voor inclusief onderwijs.

Veluwe Interne Arbeidsmarkt (VIA)

De bestuurders van de deelnemende scholen komen ca driemaal per jaar een dag bij elkaar om van elkaar te leren en nieuwe onderwijs/managementervaringen op te doen. Er is ook een netwerk van personeelsfunctionarissen van de VIA-scholen. Zij komen jaarlijks een tot tweemaal bij elkaar.

Regionale procesbegeleiding leerlingendaling (RPL)

Tot en met het verslagjaar werd € 19.561 van de subsidie besteed aan advieskosten, in het verslagjaar zelf € 0. Er is samenwerking ontstaan tussen de RSG Epe en het Van Kinsbergencollege in Elburg. Leerlingen vmbo-bb en kb klas 3 en 4 uit Elburg volgen gedeeltelijk onderwijs in Epe. Verder is duidelijk geworden dat de RSG Epe aansluiting heeft gevonden bij de openbare scholen voor voortgezet onderwijs in Apeldoorn door een bestuurlijke fusie. Gesprekken tussen de Noordgouw en de RSG Epe om te komen tot verdere samenwerking hebben geen concrete resultaten opgeleverd.

3.2.8 Namen van bestuurders, directieleden en toezichthouders en hun betaalde en onbetaalde (neven)functies

De RvB van Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Heerde bestond ultimo 2018 uit:

Toezichthouders

Functie	Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties (niet betaald)
Voorzitter	Dhr. K.E.G.H. van der Kolk	Docent recht hogeschool Windesheim en jurist, Nova Juridica, juridisch advies- en trainingsbureau	Secretaris Baptistengemeente Kampen
Secretaris	Dhr. D.L.W. Zielhuis	Gemeentesecretaris/ algemeen directeur gemeente Olst/Wijhe	Geen
Penningmeester	Dhr. J. van Dorp	Directeur KRC van Elderen Accountants Belastingadviseur Business Valuator	Penningmeester Stg. Gilde Traditionele Schaapherders
Lid	Mevr. M.G. Bouwman	Geen	Geen
Lid	Mevr. P.C.D. Kloet	Hoofddocent Windesheim	Geen
Lid	Dhr. W. Hagedoorn	Psychiater, bestuurder PPP	Vertrouwenspersoon SEH
Uitvoerend bestuurder			
Lid	Dhr. J.M. de Vries	Rector-bestuurder	Geen

3.3 Naleving branchecode

3.3.1 Ontwikkelingen op het gebied van governance

De huidige holdingstructuur met daaronder twee stichtingen is geëvalueerd en er is een traject ingezet om de structuur terug te brengen naar één stichting in 2018. Het definitieve besluit om tot ontbinding van de holdingstructuur over te gaan is na balansdatum inmiddels genomen en de juridische fusie heeft per 1 jan 2018 plaatsgevonden. De voorzitter van de Raad van Beheer is in 2018 aftredend en zal per 1 jan 2019 worden opgevolgd door. Mw. M. Bouwman-Reinders.

De toezichthouders zijn een dag te gast op school, lopen mee met de lessen en spreken met vertegenwoordigers van alle geledingen in de school. Zo stellen zij zich onafhankelijk van de directie op de hoogte van wat er leeft binnen de school.

3.3.2 Vermelding van de code goed bestuur die gehanteerd wordt

Binnen de stichting wordt gewerkt volgens de Code Goed Onderwijsbestuur (versie juni 2015).

3.3.3 Vermelding van afwijking van deze code en de toelichting daarop

Vanuit de Klokkeluidersregeling is het verplicht een commissie Integriteitsvraagstukken in te richten. Er is voor gekozen om dat niet zelfstandig te doen, maar om dat in ons

samenwerkingsverband ViA vorm te geven. Voor het overige wordt overeenkomstig de code gehandeld.

3.3.4 Wijze waarop de horizontale verantwoording wordt ingevuld

Het jaarverslag wordt toegankelijk voor de breedte van de doelgroepen geschreven. Deze versie wordt gepresenteerd op een avond voor belangstellenden. Vertegenwoordigers van de RvB, OR en MR zijn daarbij aanwezig. Het jaarverslag wordt ook via de website openbaar gemaakt. Verder is de inspraak geregeld via afdelingswijs georganiseerde ouderpanels, een overkoepelende ouderraad (OR) en een schoolbrede LLR. De OR en LLR zijn in de MR vertegenwoordigd. De vergaderingen staan gepland in de jaaragenda en worden overeenkomstig gehouden. De bevindingen uit het overleg met de diverse gremia worden doorgevoerd in het beleid.

3.4 Verslag toezichthoudend orgaan

Het verslag van het toezichthoudend orgaan is elders als apart hoofdstuk in dit jaarverslag opgenomen.

3.5 Omgeving

3.5.1 Afhandeling van klachten

Er waren in 2018 geen schriftelijke klachten.

3.5.2 Toelichting belangrijkste ontwikkelingen afgelopen jaar m.b.t. internationalisering

Atheneum 2 is een week in Cambridge geweest en heeft daar o.a. meegelopen een middelbare school en zich ondergedompeld in de Engelse cultuur. Er werd overnacht bij gastgezinnen. Er zijn daarnaast diverse mailuitwisselingsprojecten voor de vreemde talen. De werkgroep Internationalisering is opgestart en zij zullen adviezen formuleren, subsidiemogelijkheden onderzoeken en gaan het internationaliseringsbeleid verder uitwerken.

3.5.3 Verwachte toekomstige ontwikkelingen op het gebied van internationalisering

We willen streven naar een structurele samenwerking binnen een pool van buitenlandse scholen. Het streven is jaarlijks een uitwisseling plaats te laten vinden, waarbij meerdere scholen elkaar treffen rondom een thema met Europese relevantie. Er zal een excursie naar Brussel (Europadag) voor de derde klassen worden georganiseerd door de werkgroep Internationalisering. In dit programma komt er ruim aandacht voor de Europese Unie en het Europees parlement. Deze excursie heeft tot doel het Europese burgerschap bij de leerlingen onder de aandacht te brengen.

H4 Risicomanagement

4.1 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Strategie: Voor de stichting liggen de grootste risico's in de ontwikkeling van de leerlingenaantallen, de onzekere financieringsstromen, de kosten van claims / garantieregelingen en uitkeringen voor personeel, de bezettingsgraad van de gebouwen en toekomstige investeringen in gebouwen. Wij zijn erop gericht om het thuisnabij voortgezet onderwijs in Heerde in stand te houden en het gebouw te verduurzamen. Ons onderwijsaanbod moet leerlingen klaarstomen voor de 21ste eeuw en aantrekkelijk en motiverend zijn voor de doelgroep.

Operationele activiteiten: Het leerlingenaantal zal de komende jaren dalen als gevolg van demografische ontwikkelingen in het voedingsgebied van de school. Dit leidt tot een daling van de bekostiging en mogelijk tot boventaligheid onder het personeel, mede afhankelijk van mobiliteit en natuurlijk verloop. Meer en meer moet de school de concurrentieslag aangaan om leerlingen binnen te krijgen. Uit de risicoanalyse blijkt dat voor deze risico's een bedrag van € 397.500 aanwezig zou moeten zijn in de reservepositie.

De onzekere financieringsstromen worden vooral door het vereenvoudigde nieuwe bekostigingsstelsel en de verevening binnen het samenwerkingsverband gevormd. De bekostiging blijft onzeker, maar lijkt zich voor onze school positief te ontwikkelen (ca. 3% extra bekostiging), terwijl de verevening binnen het samenwerkingsverband inmiddels duidelijk is geworden en de school op termijn ca. € 100.000 minder van het samenwerkingsverband zal ontvangen.

De kosten van mogelijke transitievergoedingen bij ontslag vormen een groot risico, omdat deze kosten niet altijd te voorzien zijn. Daarnaast speelt de mogelijke boventaligheid door krimp van leerlingenaantallen een grote rol. Door het instellen van een generatiepact wordt flankerend beleid gevoerd om de krimp met beperkte kosten op te vangen. In 2018 maakten 2 personeelsleden gebruik van het generatiepact. Zij zullen per 1 augustus 2020 de school verlaten.

In juni 2018 is duidelijk geworden dat er een verduurzaming van overheidsgebouwen dient plaats te vinden. Het schoolgebouw is 40 jaar oud en dient eigenlijk vervangen te worden. Er is door de school veel geïnvesteerd in de binnenschil. Om het binnenklimaat qua temperatuur, CO₂ en ventilatie aan de huidige normen te laten voldoen zijn ingrijpende maatregelen nodig aan het dak, de vloer, plafonds en gevels. Deze kosten kunnen niet door de school worden gedragen en daarom doen wij een beroep op de gemeente Heerde als eigenaar van het schoolgebouw. Daartoe is begin 2019 een aanvraag voor levensduurverlengende renovatie ingediend bij de gemeente Heerde.

Financiële positie: De minimale omvang van de reserves zou € 1.265.700 moeten bedragen. De bestemmingsreserves personeel en materieel bedragen gezamenlijk € 1.993.500 (inclusief algemene reserve van € 700.900). Ons risicoprofiel is als 'laag' te kwantificeren en daarmee zijn er ruim voldoende reserves in verhouding tot de risico's die de school loopt.

Financiële verslaglegging: De school is 'in control' hetgeen door de Inspectie van het Onderwijs begin 2019 nog weer eens werd bevestigd tijdens het vierjaarlijks routine onderzoek. Ook hebben de parameters voor het op orde hebben van de financiële verslaglegging in het accountantsverslag een duidelijke groei laten zien de afgelopen jaren en is de beoordeling inmiddels nagenoeg op alle parameters de hoogste die kan worden gegeven.

Wet- en regelgeving: Door het invoeren van de Algemene Verordening Gegevensbescherming werden scholen in heel Nederland geconfronteerd met een serieuze toename aan administratieve last en aan kosten zonder daarvoor in de bekostiging te worden gecompenseerd. Om de kosten beheersbaar te houden is gekozen voor het binnen het ViA-netwerk aanstellen van een externe functionaris gegevensbescherming, het gezamenlijk aanschaffen van hetzelfde beheerpakket (Smile) en het werken volgens het Handboek AVG van Wille Donkers.

4.2 Risicoprofiel

4.2.1 Rapportage over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Elk jaar wordt in het najaar een risicoanalyse uitgevoerd. De risicoanalyse wordt opgesteld door de directie in samenwerking met de staffunctionarissen personeel en financiën en wordt vervolgens voorgelegd aan de (financiële commissies van de) mr en de RvB. De analyse is het afgelopen jaar op verzoek van de mr uitgebreid met mogelijke maatregelen ter beheersing of ter beperking van het risico mocht dat zich voordoen. Hierbij wordt voor de deelgebieden leerlingen, kwaliteit onderwijs, personeel, organisatie, gebouwen en inventaris en apparatuur ingeschat welke risico's er binnen genoemde deelgebieden worden gelopen. Vervolgens worden deze risico's gekwantificeerd door aan de diverse "deelrisico's" gewichten toe te kennen. Aan de hand van de gevonden speerpunten onderneemt de directie actie en/of implementeert beleid om de risico's te verlagen. De uitkomst van de risicoanalyse wordt getoetst aan de feitelijke omvang van de reserves en zo nodig worden de reserves aangepast aan de gewenste omvang.

H5 Bedrijfsvoering

5.1 Bedrijfsvoering

5.1.1 Zaken in het afgelopen jaar met behoorlijke personele betekenis

Aantallen

	peildatum 31-12-2018		peildatum 31-12-2017		peildatum 31-12-2016	
	in FTE	aantal	in FTE	aantal	in FTE	aantal
Rector-bestuurder	1,0	1	1,0	1	1,0	1
Directie, overig	1,0	1	1,0	1	1,0	2
Afdelingsleiders	3,0	4	3,0	4	3,0	4
Onderwijzend personeel	60,0	75	63,5	83	60,6	78
Onderwijsondersteunend personeel	17,4	22	15,4	19	19,8	24
Totaal	82,4		83,9		85,4	

	aantal in personen		aantal in personen		aantal in personen	
Mannen		54		55		59
Vrouwen		49		49		48
Aantal medewerkers totaal		103		104		107

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage is in 2018 ten opzichte van 2017 gestegen van 4,4% naar 5,7%. De ziekmeldingsfrequentie is gelijk gebleven op 1,4 (een medewerker heeft zich dus gemiddeld 1,4 keer ziek gemeld in 2018). Het percentage personeelsleden wat in 2018 in het geheel niet verzuimd heeft is 32,5%. Dit was in 2017 36,2%. De gemiddelde verzuimduur is bijna gelijk aan 2017 en is gegaan van 15,4 naar 15,6 dagen per geval.

Jubilea

Er was in 2018 1 jubileum:
Dhr. H. Post was 25 jaar in ambtelijke dienst.

Lerarenbeurs

In het cursusjaar 2018-2019 zijn er geen lerarenbeurzen aangevraagd. Er zijn 4 docenten die een bevoegdheid hebben gehaald in 2018. Dit betreft 1 eerstegraads en 3 tweedegraads opleidingen. Daarnaast zijn er in 2018 nog 5 docenten bezig voor de tweedegraads bevoegdheid en er is 1 docent bezig met de eerstegraads opleiding. De gerealiseerde bate inzake de lerarenbeurs ad € 11.100 betreft de vrijval van de lerarenbeurzen 2017-2018.

Pensionering

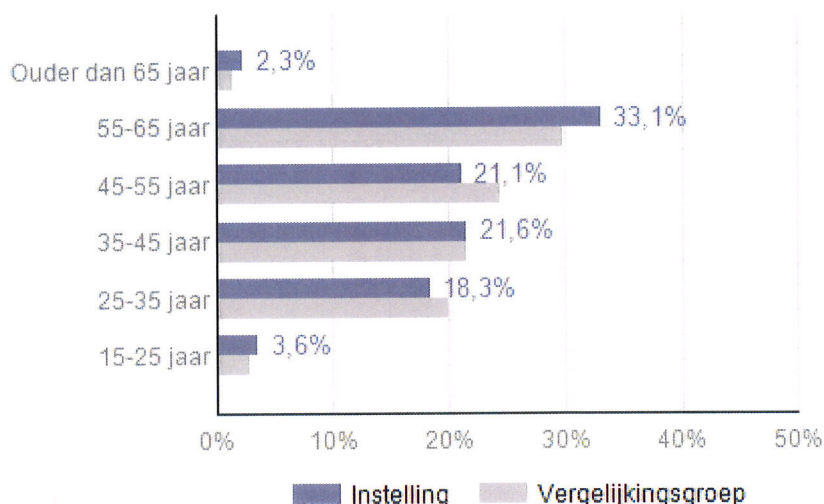
In 2018 hebben er 2 personeelsleden gebruik gemaakt van de regeling voor keuzepensioenen. Dhr. J.W. Visser en mevr. C.E. van Duijvenboden verlieten beide de organisatie nadat ze na het bereiken van de AOW-leeftijd nog enige tijd aan de school verbonden waren gebleven.

Funciemix

De ruimte voor uitgifte voor LC en LD wordt bepaald door de streefpercentages die binnen de school zijn vastgesteld. Er bleek dit jaar geen ruimte te zijn om nieuwe LC- of LD-functies uit te reiken. Dit kwam voornamelijk door het vertrek van een groot aantal LB-docenten.

Salarisschaal	Streefpercentage	2016	2017	2018
LB	44,00%	44,0%	44,2%	39,0%
LC	27,00%	25,4%	26,2%	28,1%
LD	29,00%	30,6%	29,6%	32,9%

Wat is de leeftijdsverdeling van het personeel in 2017-2018?

Begeleiding nieuwe docenten

LIO-ers en nieuwe collega's worden begeleid door een vakcoach en door de 'begeleiders nieuwe docenten'. Sowieso worden alle nieuwe docenten de eerste twee schooljaren structureel en intensief begeleid. De kosten van begeleiding van jonge en startende docenten (in 2018 € 9.405) worden via de resultaatbestemming ten laste van de betreffende bestemmingsreserve gebracht. In het genoemde bedrag is de lestijdreductie die startende docenten ontvangen (20% in het eerste jaar en 10% in het tweede jaar) niet meegenomen.

5.1.2 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar mb.t. personeel

Per cursusjaar 2018-2019 is er een nieuwe afdelingsleider mavo begonnen. De vorige afdelingsleider mavo heeft zijn taak neergelegd vanwege gezondheidsredenen.

Er is in 2018 een uitbreiding in het OOP geweest. Er is een medewerker gezonde schoolkantine aangesteld met een omvang van ca 0,55 fte om een permanente openstelling van de kantine van kleine tot en met grote pauze mogelijk te maken. Het contract van de medewerker VIP-room is niet omgezet in vast zodat er gezocht moest worden naar een nieuwe medewerker. Die nieuwe medewerker is gevonden en per 1 augustus 2018 benoemd.

Hiernaast zijn er binnen het onderwijzend personeel de nodige wisselingen geweest zoals gebruikelijk bij de overgang van het ene naar het andere cursusjaar.

5.1.3 Gevoerde beleid inzake de beheersing uitkeringen na ontslag

Inzake uitkeringen na ontslag hanteert de school een terughoudend beleid. Vanzelfsprekend is het uitgangspunt dat voorkomen beter is dan genezen. Indien het duidelijk is dat een verder vervolg op de school niet meer mogelijk is, worden de wettelijke regels rondom de transitievergoeding gevolgd. In 2018 is de transitievergoeding uitbetaald die genoemd is in het vorige jaarverslag. Daarnaast is er aan 1 medewerker vanwege het niet verlengen van een dienstverband van in totaal 2 jaar een (beperkte) transitievergoeding uitbetaald. Betrokkene heeft snel een nieuwe baan gevonden zodat er geen uitkeringslasten voor de school zijn bijgekomen.

5.1.5 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar betreffende de huisvesting

Begin 2018 werd de Gezonde Schoolkantine in gebruik genomen en het bleek een groot succes. De omzet neemt nog steeds toe en de acceptatie van gezond eten onder de leerlingen is groot. Verder is er in de keuken een extra uitgang en raam gemaakt. Er kwam daardoor meer daglicht binnen en de medewerkers kunnen daardoor beter zicht houden op het plein. Om de toegang naar het plein mogelijk te maken is er een trap en bordes naast de keuken geplaatst.

Medio 2018 werden de lokalen onder het OLC, een werk-/bergruimte voor de beeldende vakken en de nieuwe vergader-/werkruimten in het OLC in gebruik genomen en feestelijk geopend door onze leerlingen, in het bijzijn van wethouder onderwijs Jan Berkhoff. Ook kon worden voorzien in een tweede noodtrap en een extra serverruimte. Noodlokaal 004 kon na jarenlange trouwe dienst worden verwijderd. Het noodlokaal was in 2007 geplaatst. Het terrein rondom het OLC is opnieuw ingericht met zowel nieuwe bestrating als nieuwe beplanting. Er werden twee schuifpoorten geplaatst bij de parkeerplaats om deze beter afsluitbaar, dan wel toegankelijk te maken. Als gevolg van de nieuwbouw kon het voormalige tekenlokaal 136 (en berging) worden gemoderniseerd en is nu gebruik als theorielokaal. Het lokaal werd voorzien van het anti-allergene Airmastertapijt.

De berging tussen lokaal 129 en 136 werd bij lokaal 129 aangetrokken. Lokaal 129 kon daardoor worden vergroot en de opstelling is een 180 graden gedraaid. Daardoor is er nu meer overzicht en ruimte om te werken ontstaan. De voormalige bergruimte in het ganggedeelte tussen het handvaardigheid en tekenlokaal is een lesplein en doorgang naar de nieuwe lokalen geworden. Zoals de collega's beeldende vakken het zelf zo mooi verwoordden: 'Wij zijn nu een echte afdeling mét lesplein!' en dat stimuleert tot andere kunstuitingen, zoals ruimte om nieuwe expressievormen als dans te oefenen en uit te voeren en meer en sneller werk van leerlingen tentoon te stellen.

Op verzoek van de leerlingen zijn op het plein achter de gymzalen twee nieuwe basketbalpalen met borden geplaatst. Ook de hekken rondom dit plein zijn vervangen door steviger materiaal.

In de ICT-voorzieningen is de laatste jaren veel geïnvesteerd, onder andere om een goed dekkend wifi-systeem te realiseren. Alle inspanningen zijn erop gericht om het massaal gebruik van laptops en digiborden door onze leerlingen en medewerkers soepel te laten verlopen. Dat vraagt voortdurende aanpassingen in snelle verbindingen met ruim voldoende capaciteit.

De volledige renovatie van de drie sportzalen heeft medio 2018 plaatsgevonden. Er kwam vloerverwarming en vloerisolatie. De sportvloeren werden verwijderd en vervangen door compleet nieuwe vloeren naar Europese sportvloerenstandaard. De hang- en hijsinstallaties voor ringen en touwen werden verplaatst om de ruimte nog efficiënter te kunnen benutten en er is gekozen om deze installaties elektrisch bedienbaar te maken. Deze optie hebben we later gekozen en leidde tot een meerprijs binnen het budget. Deze keuze komt het tempo in de les zeer te goede want de hoogte van ringen wordt nu door de docent via een afstandsbediening geregeld. Veel toestellen waren na jarenlange trouwe dienst afgeschreven en in deze vernieuwingsslag zijn ook de toestellen vervangen.

Op alle wanden is akoestisch materiaal aangebracht om gehoorschade van medewerkers en leerlingen te voorkomen. Nu de lokalen in gebruik zijn is het geluidsniveau duidelijk merkbaar minder en dat heeft ook een positief effect op het gedrag van de leerlingen.

Tot slot werden twee lokalen voorzien van nieuw schoolmeubilair.

5.1.6 Financiële positie op balansdatum incl. een goede toelichting daarop

Weerstandvermogen in relatie tot het risicoprofiel

Het financieel beleid is erop gericht de continuïteit van de organisatie te waarborgen en optimale randvoorwaarden te creëren voor de missie, de visie en de doelstellingen van de Noordgouw.

Om de continuïteit te waarborgen is weerstandsvermogen (vrij besteedbare reserve) nodig. De omvang van het benodigde weerstandsvermogen is afhankelijk van het risicoprofiel. Doelstelling van de risicoanalyse is om de interne en externe omgevingsfactoren die van invloed zijn op de onderwijsorganisatie in beeld te brengen en hiervan de afzonderlijke risico's in te schatten. Omdat enkele risicoaspecten een grotere invloed hebben op de financiële positie van de school en stichting dan andere factoren, zijn aan dergelijke aspecten extra gewicht toegekend en waar mogelijk risico beperkende maatregelen geformuleerd/genomen.

Op basis van de in 2018 uitgevoerde risicoanalyse is sprake van een laag risicoprofiel i.c.m. een kleinschalige omgeving (eenpitter) en ligt de norm voor het weerstandsvermogen tussen de 10 en 15%. De berekening van de norm wordt vergeleken met het bedrag dat uit de verkapitalisering van de risicoanalyse blijkt. De hoogste van de twee bedragen is maatgevend. De bestemmingsreserves personeel en materieel worden eventueel naar verhouding aangepast in omvang als de algemene reserve negatief uit dreigt te komen. Aangezien de private bestemmingsreserve overige exploitatie een feitelijke reserve is, heeft aanpassing in de overige publieke reserves daarvoor geen gevolgen. Dat geldt ook voor de in 2013 gevormde bestemmingsreserve Jonge en startende docenten.

Soorten reserves

Binnen het eigen vermogen worden de volgende reserves gedefinieerd (bedragen in €):

	Stand	Mutatie	Stand
	31-12-2017	2018	31-12-2018
Publieke reserves:			
Algemene reserve	724.321	-22.667	701.654
Bestemmingsreserve personeel	987.800	-18.600	969.200
Bestemmingsreserve jonge docenten	35.908	-9.405	26.503
Bestemmingsreserve materieel	244.500	52.000	296.500
Subtotaal	1.992.529	1.328	1.993.537
Private reserve:			
Bestemmingsreserve jubileum 2018	25.000	-25.000	0
Bestemmingsreserve overige exploitatie	846.813	24.338	871.151
Totaal eigen vermogen	2.864.342	666	2.865.008

Door de bestemmingsreserve personeel worden de risico's gedekt m.b.t. de personele exploitatie. Rekening houdend met het hierboven vermelde over de minimumomvang van de reserve is deze gesteld op € 969.200.

De bepaling van de normomvang van de bestemmingsreserve materieel geschiedt soortgelijk waarbij deze op basis van de risicoanalyse gesteld op € 296.500.

De bestemmingsreserve jonge en startend docenten dient in de komend jaren ter dekking van de in de exploitatie terzake te verschijnen kosten. Dat deel van publieke reserves dat niet onder bovenstaande bestemmingsreserves is ondergebracht, wordt opgenomen in de algemene reserve. Het resultaat op de eigen activiteiten (exploitatie van de ouderbijdragen, kantine, externe verhuur e.d.) wordt ondergebracht in de private reserve. In verband met het 50-jarig bestaan van de school en de daaraan gekoppelde jubileumweek is de in 2017 daarvoor gevormde bestemmingsreserve in 2018 volledig besteed.

Financiële positie

Het boekjaar 2018 werd afgesloten met een positief resultaat van € 666. In de begroting was een geprognosticeerd exploitatieresultaat opgenomen van € 89.100 positief.

	2018	2017	2016	2015	2014
Weerstandvermogen	35,23%	35,64%	24,48%	22,41%	20,39%
Solvabiliteit	55,34%	52,87%	38,14%	36,42%	35,79%
Solvabiliteit-2	74,41%	75,90%	58,37%	54,68%	53,72%
Liquiditeit	1,270	1,580	1,513	1,311	1,203
Rentabiliteit	0,01%	1,00%	1,21%	0,15%	0,125%

De kapitalisatiefactor met de onderscheiden onderdelen transactie- financierings- en bufferfunctie is als kengetal komen te vervallen. Voor meer kengetallen wordt verwezen naar de bijlage Financiële kengetallen. Ten gevolge van de fusie tussen Stichting Holding voor Christelijk VO, Stichting Vermogensbeheer voor Christelijk VO en de Stichting voor Christelijk VO (allen te Heerde) met terugwerkende kracht per 1 januari 2018, zijn de vergelijkende balanscijfers per 31 december 2017 en de exploitatiecijfers over 2017 aangepast. Dat geldt ook voor de kengetallen. Deze zijn herrekend voor het jaar 2017 maar niet voor de voorliggende jaren.

5.1.7 Toelichting op de ontwikkeling van de balansposten (vergelijking met voorgaand jaar)

	2018 €	2017 €	Mutatie €
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	3.495.147	3.088.116	407.031 A)
Totaal van vaste activa	3.495.147	3.088.116	407.031
Vlottende activa			
Vorderingen	344.291	266.932	77.359 B)
Liquide middelen	1.337.383	2.062.206	-724.823 C)
Totaal van vlottende activa	1.681.674	2.329.138	-647.464
Totaal van activa	5.176.821	5.417.254	-240.433
Passiva			
Vaste activa			
Eigen vermogen	2.865.008	2.864.342	666 D)
Voorzieningen	987.441	1.247.585	-260.144 E)
Kortlopende schulden	1.324.372	1.305.327	19.045 F)
Totaal van passiva	5.176.821	5.417.254	-240.433

Ad A) De mutatie van de materiële vaste activa betreft het saldo van de investeringen, de desinvesteringen en de afschrijvingen in het verslagjaar. Voor een uitsplitsing en toelichting op het bedrag wordt korthedshalve verwezen naar de toelichting op de materiële vaste activa in de jaarrekening.

Ad B) De stijging van de van de vorderingen wordt voor € 52.200 verklaard door de stijging van het debiteurensaldo. Dit heeft te maken met de over het algemeen hogere facturen inzake schoolkosten en buitenlandse reizen en een toename van het aantal ouders met financiële problemen (en daardoor het aantal betalingsregelingen) zodat vertraging in de betaling ontstaat. Van genoemd bedrag heeft € 12.500 betrekking op de verlate uitbetaling in januari 2019 van een in december 2018 geïncasseerd bedrag. De gevolgen van het feit dat veel meer ouders gebruik hebben gemaakt om de factuur voor de schoolkosten d.m.v. iDeal te betalen, zijn constant te noemen. Er wordt in het algemeen makkelijker en sneller betaald. Verder is het totaal aan vooruitbetaalde bedragen met € 10.100 toegenomen. Daarnaast bedroeg de stijging van de overige vorderingen zo'n € 9.600 door de opname van een vordering op Van Dijk inzake te hoog facturatie van boeken ad € 14.900.

Ad C) Voor een uitgebreide toelichting op de mutatie van de liquide middelen wordt verwezen naar het verderop in dit verslag opgenomen kasstroomoverzicht.

Ad D) De mutatie van het eigen vermogen betreft de toevoeging van het resultaat over het boekjaar ad € 666 positief.

Ad E) De mutatie van de post voorzieningen ad -/- € 260.100 betreft het saldo van de dotaties, onttrekkingen en de vrijval van de verschillende voorzieningen. Het verschil wordt voor het overgrote deel verklaard door de € 224.500 hogere besteding van dan dotatie aan de

voorziening voor groot onderhoud. De onttrekkingen betreffen met name de renovatie van de gymzalen. De personele voorzieningen zijn per saldo € 35.600 in omvang afgenomen. De uitbetaling van de transitievergoeding en de vergoeding van studiekosten zorgden voor een afname van de voorziening voor frictiekosten met ruim € 82.400. Bij de overige personele voorzieningen was in alle gevallen de dotatie groter dan de bestedingen (in totaal € 9.900 aan bestedingen en € 56.800 aan dotaties).

Ad F) De schuld inzake loonheffing en pensioenpremies was ultimo 2018 € 14.500 hoger dan een jaar ervoor. Het saldo 'Nog te besteden bedragen' bleef nagenoeg gelijk. Het openstaand crediteurensaldo daalde met € 41.500. Het saldo van de vooruitontvangen subsidies is met ongeveer € 5.800 gestegen (hiervan € 10.500 hogere overloop Prestatieboxgelden en € 8.800 dito inzake een nog terug te betalen niet besteed deel van de subsidie voor Lente- en Zomerschool). De reservering voor vakantiegeld en -uren en bindingstoelage is met € 46.800 gestegen. De overige schulden daalden per saldo met +/- € 6.600 (verplichtingen i.v.m. eigen methodes -/- € 4.300).

5.1.8 Toelichting op het resultaat en wat daaraan heeft bijgedragen

Voor een uitgebreide toelichting op de verschillen tussen de begroting en realisatie wordt verwezen naar de volgende paragraaf. Belangrijkste bewegingen – buiten de reguliere kosten- en batenbewegingen – die in positieve zin aan het resultaat hebben bijgedragen zijn de hogere baten uit het Samenwerkingsverband (+ € 25.300) en de toch onverwachte hogere kantinebaten (+ € 11.100). De kosten van het jubileum (per saldo € 31.500), het boekverlies op het noodlokaal (€ 10.500) en de forse extra reservering inzake de vakantie- en overuren van de OOP'ers (maar liefst € 42.300) hadden een negatief effect op het gerealiseerde resultaat. De staat van baten en lasten is hieronder ter analyse opgenomen.

5.1.9 Analyse van de uitkomsten van de exploitatie in relatie tot de begroting

	Begroting		
	2018	2018	2017
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen OCW	7.944.925	7.778.500	7.863.711 A)
Overige overheidsbijdragen	4.200	0	0
Overige baten	181.863	151.800	147.083 B)
Totaal baten	8.130.988	7.930.300	8.010.794
Lasten			
Personele lasten	6.460.865	6.299.300	6.367.471 C)
Afschrijvingen	489.813	481.900	491.308
Huisvestingslasten	376.579	365.100	360.402 D)
Overige instellingslasten	782.879	673.600	691.317 E)
Doorbetalingen schoolbesturen	14.335	9.300	25.237
Totaal lasten	8.124.471	7.829.200	7.935.735
Resultaat exclusief financiële baten en lasten	6.517	101.100	75.059
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	121	1.000	987
Financiële lasten	5.972	13.000	5.227 F)

Saldo fin. baten en lasten	-5.851	-12.000	-4.240
Resultaat	666	89.100	70.819

Verklaring verschillen:

- A) Totaal zijn de rijksbijdragen van het ministerie € 163.800 hoger uitgekomen dan begroot. De personele bekostiging viel € 108.800 hoger uit door aanpassing van de GPL-bedragen. Van de totale stijging van 2,7% was in de begroting 0,84% opgenomen. De materiële bekostiging werd € 14.800 hoger vastgesteld dan begroot. In 2018 werden niet begrote of hoger dan begrote subsidies ontvangen inzake de Lente-/zomerschool (€ 15.300), de doorstroom VMBO (€ 6.100) en uit het convenant Vervroegd Schoolverlaten € 9.500).

De school participeert in een overleggroep in het kader van de regionale leerlingendaling. Terzake is t.b.v. de procesbegeleiding daarvan een subsidie ontvangen ad € 79.570. De school fungeert als kassierschool en dient zowel de betreffende bate als lasten in de eigen jaarrekening te verantwoorden. De subsidie valt vrij naarmate deze wordt besteed. In het boekjaar werd in het kader van deze subsidie niets besteed (en viel derhalve niets vrij). Begroot was € 12.000, derhalve een verschil van € 12.000 (negatief).

De doorbetalingen via het Samenwerkingsverband i.h.k.v. het passend onderwijs als bedroegen over 2018 € 548.500. Deze doorbetaling was voor een bedrag van € 523.200 in de begroting opgenomen. Het positieve verschil van € 25.300 wordt voor € 7.400 verklaard door het niet terug hoeven betalen van een dubbel ontvangen bedrag en voor € 19.000 door een uitkering inzake het maximaal eigen vermogen van het SWV.

Inzet prestatiebox

Van de bate van de Prestatiebox in 2018 ad € 287.000 diende € 22.700 ter dekking van de kosten van huiswerkbegeleiding en bijlessen, betrof € 20.400 de extra uitgaven voor remedial teaching, had € 46.500 betrekking op de uitgaven inzake hoogbegaafdheid en excellente leerlingen en is € 114.000 besteed aan talent- en onderwijsontwikkeling. Totaal werd € 17.100 uitgegeven aan materiële zaken ter ondersteuning van bovenstaande posten. Het restant betrof diverse kleinere posten.

- B) De € 30.100 hogere overige baten worden voor € 11.300 verklaard door een hogere bate uit sponsoring ter bestrijding van de in 2018 gemaakte kosten voor het 50-jarig jubileum. Dit bedrag was niet begroot. De kantinebaten zijn uiteindelijk € 11.100 hoger uitgevallen dan begroot. De baten van de schoolclub Atanatos, het Jubel- en treurfonds en de personeelsvereniging – totaal € 11.200 – waren niet in de begroting opgenomen. De subsidie voor de gezonde schoolkantine ad € 3.000 was eveneens niet begroot. Door het ontbreken van bestedingen op het vlak van internationalisering, verviel de begrote bate van € 6.000.
- C) De overschrijding van de personele lasten t.o.v. de begroting ad € 161.600 wordt als volgt verklaard (positief bedrag is meerkosten, negatief bedrag is minderkosten):

Hogere lonen en salarissen	193.800
Te weten:	
Salarisverhoging per 1 juni met 2,35%	84.000
Eenmalige uitkering 1% bruto jaarinkomen	45.800
Hogere kosten bouwcoördinator / vervanging afdelingsleider	36.800
Extra dotatie vakantie- en overuren OOP'ers	42.300

Diverse kleine verschillen, per saldo	-15.100
Lagere overige personele lasten	-5.800
Te weten:	
Dotatie (per saldo) voorziening toekomstige personeelskosten	-1.300
Dotatie (per saldo) voorziening leeftijdsfasebewust personeelsbeleid	-10.000
Dotatie (per saldo) voorziening eigen deel ww-uitkeringen	7.600
Hogere kosten uitzendkracht door 'dure' invaller natuurkunde	9.800
Nascholing en professionalisering	-4.300
Bedrijfsgezondheidszorg	-5.200
Coaching personeel (trajecten)	-1.900
Diverse kleine verschillen, per saldo lagere kosten	-500
Hogere ziekte-uitkeringen	-26.400
Totaal hogere lasten	<u>161.600</u>

D) De € 11.500 hogere huisvestingslasten worden als volgt verklaard (positief bedrag is meerkosten, negatief bedrag is minderkosten):

Lagere schoonmaakkosten door minder extra werk (e.g. glasbewassing)	- € 3.700
Hogere kosten voor klein onderhoud en reparatie	€ 5.400
Hogere energielasten door hoge afrekening gas november/december en afboeking dubbel opgenomen vordering afrekening 2017	€ 9.100
Diverse klein verschillen, per saldo hogere kosten	€ 700

E) De € 109.300 hoger dan begrote overige instellingslasten kennen de volgende samenstelling en oorzaken:

1) Lagere administratie en beheerlasten	- € 2.900
2) Hogere lasten inventaris, apparatuur en leermiddelen	€ 56.800
3) Hogere overige lasten	€ 55.400

De lagere lasten voor administratie en beheer worden hoofdzakelijk verklaard door minder bestedingen in het kader van de subsidie voor Regionale Procesbegeleiding Leerlingendaling ad € 12.000 tegenover € 3.900 meer regulier juridisch advieswerk t.g.v. de fiscale afwikkeling van de fusie. De kosten voor contributies vielen € 3.400 hoger uit en de vergaderkosten (niet begrote extra kosten extern schoolleidingoverleg) € 1.300 .

De hogere lasten voor inventaris, apparatuur en leermiddelen worden voor € 11.500 verklaard door een bij het afstoten van een noodlokaal gerealiseerd boekverlies. De kosten van de Lenteschool en het Bijlesnetwerk bedroegen € 14.600. Tegenover deze factuur staat de hiervoor ontvangen subsidie Lente- en Zomerschool. Kosten en baten inzake de Lente- en Zomerschool zijn niet in de begroting opgenomen omdat ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend was hoeveel leerlingen hieraan mee zouden gaan doen. Omdat de bestaande switch de snelheid van de glasvezeltechniek niet aankon, is een totaaloplossing gezocht en gevonden. Dit zorgde voor een niet begrote extra kostenpost van € 21.200 in verband met de lease van benodigde netwerkcomponenten.

Grootste post ter verklaring van de hogere overige kosten betreft het totaal aan kosten voor het jubileum (€ 42.800). Dat is niet begroot geweest omdat in de jaarrekening over 2017 een bestemmingsreserve voor het jubileum is gevormd van € 25.000. Op de kosten komt het totaal van de sponsoring (zie overige baten) in mindering. Verder zijn de kosten van de schoolclub,

het jubel- en treurfonds en de personeelsvereniging (totaal € 11.400) niet in de begroting opgenomen geweest.

- F) Vanwege de fusie met Stichting Holding voor Christelijk Voortgezet Onderwijs en Stichting voor Vermogensbeheer voor Christelijk Voortgezet Onderwijs per 1 januari 2018 (met terugwerkende kracht) is door vorderingen- en schuldvermenging de langlopende schuld aan laatstgenoemde stichting vervallen. Dat betekent dat er over 2018 geen rente meer verschuldigd was. In de begroting was nog een rentelast voorzien van € 8.000 voor het jaar 2018. Dit verklaart de lager dan begrote financiële lasten.

Ten opzichte van het kalenderjaar 2017 zijn de volgende verschillen te onderkennen.

Hogere rijksbijdragen		+/+ € 85.400
Normatieve rijksbijdrage	16 leerlingen minder a € 5.761 4 LWOO-leerlingen minder a € 4.214 1017 leerlingen meer bekostiging Overige oorzaken, niet gesplitst	-/- € 92.200 -/- € 16.900 +/+ 152.600 +/+ € 16.200
Inhouding uitkeringskosten Niet geormerkte subsidies	Hogere inhouding i.v.m. uitkeringen Met name prestatiebox ad +/+ € 38.100 Lenteschool (-/- € 9.200), lerarenbeurs (-/- € 17.900) en programma doorstroom ad -/- € 14.300	-/- € 4.600 +/+ € 3.300
Subsidie buitenlandse reizen	Eerder al verantwoorde maar nog niet vrijgevallen Europese subsidie	+/+ € 4.200
Vrijval egaliseringsrekening Rijksbijdrage SWV	Betreffende activa raken afgeschreven Hogere doorbetalingen	-/- € 1.800 <u>+/+ € 24.600</u>
Per saldo hogere rijksbijdrage		<u>+/+ € 85.400</u>

Hogere personeelslasten **+/+ € 93.400**

Als verklaring voor de hogere personeelslasten geldt vooral de stijging de lonen en salarissen t.g.v. de nieuwe cao (m.i.v. 1 juni + 2,35% (+ € 84.000) en extra uitkering van 1% van brutoloon (+ € 45.800). Hier staat een € 33.200 hogere bate ex ziekte- en zwangerschapsuitkeringen tegenover.

Hogere huisvestingslasten **+/+ € 16.200**

De hogere huisvestingslasten worden voornamelijk verklaard doordat in 2017 een restitutie m.b.t. energie ad € 5.000 is ontvangen en er over 2018 hogere afrekeningen zijn ontvangen onder andere i.v.m. energieverbruik t.b.v. bouw extra lokalen OLC.

Hogere overige instellingslasten **+/+ € 91.600**

De grootste bewegingen die bovenstaand verschil verklaren betreffen de in het boekjaar gestarte lease van extra netwerkcomponenten (+/+ € 21.200), de hogere lasten van de verstrekking van leermiddelen in het lopende schooljaar ad € 22.600, de hogere juridische advieskosten door de fusie (+/+ € 8.000) en de kosten voor het jubileum ad € 42.800.

5.1.10 Toelichting op het investeringsbeleid, de investeringen in het boekjaar en de verwachte toekomstige investeringen

Uit de toelichting op de balans blijkt dat in het boekjaar een bedrag van € 950.700 is geïnvesteerd. De desinvesteringen betreffen voornamelijk afgeschreven activa (m.n. servers, en boekencomplexen) en het buiten gebruikstellen en afvoeren van het noodlokaal. De vergelijking van de begrote versus de gerealiseerde investeringen is als volgt:

(in €)	Begroting	Realisatie	Vershil
Gebouwen, verbouwingen en terreinen excl. OLC	75.000	130.100	55.100 A)
Bouwkosten lokalen sub-OLC (incl. in uitvoering)	70.000	331.000	261.000 B)
Inrichting, meubilair en stoffering (incl. lokalen OLC)	134.500	133.600	-900
ICT	110.000	160.100	50.100 C)
Overige investeringen (inclusief boeken)	170.800	195.900	25.100 D)
Overige investeringen in uitvoering	0	0	0
subtotaal feitelijke investeringen	545.300	950.700	405.400
Groot onderhoud, planmatig	22.300	14.300	-8.000 E)
Gymzalen, vloeren en verwarming	300.000	317.700	17.700 F)
Totaal investeringen	867.600	1.282.700	415.100

Verklaring van de verschillen:

- A) Door de aanpassing van het OLC en het afvoeren van het noodlokaal was aanpassing en uitbreiding van het straatwerk van de parkeerplaats noodzakelijk. Inclusief (her-) beplanting kostte dat in totaal € 32.600. Deze post was niet opgenomen in de investeringsbegroting voor 2018. Dat geldt ook voor de schuifpoort ter afsluiting van de parkeerplaats (€ 5.700), het bordes met nooduitgang bij de keuken (€ 8.000) en de systeemplafonds van de afdelingsleiders (€ 7.200). De investering in de restyling van de lokalen voor creatieve vakken viel € 7.700 hoger uit dan begroot.
- B) De door de gemeente Heerde in rekening gebrachte legeskosten ad € 13.000 waren niet voorzien. Doordat besloten werd de investering in het OLC uit te breiden met 3 werkruimtes, een patchkast en een inpandige noodtrap op de eerste verdieping, vielen de kosten ruim € 100.000 hoger uit. Door de tekortkomingen in de installaties van de oudbouw en de uitbreidingen van de warmtebesturingsunit, het camerasysteem en het beveiligingssysteem kwam de investering al met al € 148.000 hoger te liggen dan begroot.
- C) Het hogere investeringsbedrag vindt zijn oorzaak hoofdzakelijk in de investering in de vervanging en uitbreiding van het camerabeveiligingssysteem, deze was niet begroot (€ 48.700 hoger).
- D) De overschrijding is met name te wijten aan de in totaal hogere aanschaf van boeken en wel met € 24.800.
- E) De onderschrijding wordt verklaard door het uitstellen van (regulier) groot onderhoud.
- F) De hoger dan begrote uitgaven voor het groot onderhoud / de renovatie van de gymzalen worden verklaard door de keuze voor een elektrisch ophangstelsel voor de touwen en ringen. Hier is vooral voor gekozen uit het oogpunt van veiligheid.

De grootste voorgenomen investeringen in 2019 op het gebied van huisvesting en inrichting betreffen de uitbouw van de BINASK-ruimtes op de 2^e verdieping (€ 25.000), de balie voor ICT (€ 20.000), de zitplaatsen in de aula (€ 20.000), de uitbreiding van de e-installatie (€ 40.000) de vervanging van oude schakelkasten (€ 20.000) en de bekleding van de betontrappen (voor een bedrag van € 25.000).

Voor wat betreft ICT zijn onder andere de uitbreiding van het netwerk (€ 50.000) en de vervanging van de personeelslaptops en diverse randapparatuur (€ 95.000) de speerpunten.

In de begroting van 2019 is een bedrag van € 494.700 opgenomen voor het renoveren van de daken. Kanttekening bij deze levensduurverlengende renovatie is dat vanuit de overheid een verduurzamingsopdracht richting de gemeenten (en dus ook de scholen) is opgelegd. Omdat de gemeenten in 2019 eerst een integraal huisvestingsplan dienen op te stellen, zal de renovatie echter pas in 2020 worden uitgevoerd.

5.1.11 Toelichting op de kasstromen en financiering

De belangrijkste financieringsbron en kasstroom betreft de bekostiging vanuit het ministerie van OCW. Deze wordt in de loop van het kalenderjaar ontvangen volgens een vast patroon. Inzake de personele bekostiging wordt rekening gehouden met de grote uitstroom van liquide middelen in januari t.g.v. de afdracht van sociale premies en belasting over de voorgaande decembermaand en in mei t.g.v. de uitbetaling van vakantiegeld. De materiële bekostiging wordt evenredig over het kalenderjaar ontvangen. De bekostiging van de gratis leermiddelen wordt doorgaans in juni in een bedrag ontvangen omdat dan (voorschot-)betalingen van de boekenanschaf bij Van Dijk moeten worden gedaan. De prestatieboxgelden worden normaliter in maart van het kalenderjaar ontvangen.

Voor wat betreft de uitgaande geldstroom ligt het zwaartepunt bij de maandelijkse uitbetalingen aan het personeel met een vertraging van een maand voor de betaling van de sociale premies en belasting. Jaarlijks wordt een liquiditeitsbegroting opgesteld waarin de totale inkomende en uitgaande kasstromen worden gepreciseerd. Maandelijks vindt afstemming plaats met de feitelijke liquiditeitspositie en worden verschillen geanalyseerd.

5.1.12 Informatie over de financiële instrumenten(o.a. rentewsaps)

Voor onze organisatie niet van toepassing.

5.1.13 In control statement

Voor onze organisatie nog niet van toepassing.

5.1.14 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. de interne en externe kwaliteitszorg

De kern van kwaliteitszorg zijn de vijf vragen:

- *Doet de school de goede dingen?*
- *Doet de school de dingen goed?*
- *Hoe weet de school dat?*
- *Vinden anderen dat ook?*
- *Wat doet de school met die wetenschap?*

De school wil zich, via het model van de 'lerende organisatie' voortdurend verbeteren. Monitoring en enquêtering maakt het mogelijk data-gestuurd, planmatig en systematisch te werken volgens de PCDA-cyclus. Er wordt gewerkt volgens een bijgesteld enquêteplan waarbinnen in een vierjarige cyclus stelselmatig onderzoek wordt gedaan naar de kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast worden de examenresultaten vanuit Vensters voor Verantwoording gedeeld en monitoren en bespreken de afdelingsleiders de toetsresultaten die via Libelle/Magister Management Portal inzichtelijk zijn gemaakt.

Leerlingen evalueren jaarlijks een deel van de docenten en de resultaten worden besproken in het functioneringsgesprek. In het wekelijks schoolleiders-overleg is er frequent aandacht voor de onderwijs- en proceskwaliteit en worden enquête-uitkomsten gebruikt om beleid te maken en bij te sturen.

Werkprocessen staan beschreven in het handboek planning en organisatie en jaarlijks worden deze processen geëvalueerd, bijgestuurd en geactualiseerd.

De kwaliteit van het onderwijs wordt door de directie aan de toezichthouders gerapporteerd. De toezichthouders lopen jaarlijks een dag mee in de school, waarbij zowel lesbezoek als het gesprek met diverse geledingen centraal staat. De toezichthouders stellen zich zo onafhankelijk van de directie op de hoogte van de kwaliteit van het onderwijs.

Veel kwaliteitsaspecten zijn in opbouw, inmiddels worden eerste trends zichtbaar. Zo is er op basis daarvan een proces gestart om meer eenheid in het mentoraatsbeleid en de uitvoering van het mentoraat te brengen. Begin 2019 zijn zowel de Inspectie voor haar vierjaarlijks onderzoek als de ViA-visitatie geweest. Daardoor werd duidelijk dat er een opdracht ligt om meer differentiatie in de lessen aan te brengen en ook het gesprek met elkaar te voeren over wat wij een goede les vinden. Verder is meer leren van elkaar door o.a. onderling lesbezoek en

meer lesbezoek door de schoolleiding een belangrijk aandachtspunt. De komende jaren willen we doorgroeien naar een professionelere organisatie waarbij de gegevens diepgaander geanalyseerd gaan worden en opbrengsten sneller leiden tot bijsturing van ons beleid en ons handelen ter verbetering van het onderwijsleerproces en de ondersteunende processen.

5.2 Onderwijsprestatie en onderwijskundige zaken

5.2.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar

Er wordt via afdelingswerkgroepen gewerkt aan een betere afstemming van het onderwijsaanbod en de leerbehoefte van de leerling in elke afdeling. Enerzijds via persoonlijke vorming/portfolioontwikkeling (met als kapstok Zeven eigenschappen die jou succesvol maken! van Sean Covey) en anderzijds via het mogelijk maken van meer gepersonaliseerde leerroutes. Er zijn een aantal initiatieven: wiskunde op een hoger niveau (een aantal mavo 3 leerlingen doen wiskunde op havo-niveau), Cambridge Engels aanbieden voor alle niveaus, het TOP-project (een onderwerp bestuderen naar keuze), experimenteren met een verlengde mavobrugklas in leerjaar 2 voor leerlingen die mogelijk iets meer tijd nodig hebben om aan het mavo-niveau te wennen.

Langzaam maar zeker leggen we meer verantwoordelijkheid eigenaarschap bij de leerlingen. Het aantal vakken dat experimenteert met formatief toetsen neemt toe en behaalt daarmee goede resultaten. Er worden maatschappelijk relevante projecten opgezet waarbij meerdere vakken betrokken zijn en ook de provincie Gelderland of de gemeente Heerde. Het 45-minutenrooster blijkt ruimte te bieden om onderwijsvernieuwing uit te werken. Elke collega heeft zijn persoonlijke invulling besproken met de afdelingsleider, voor de eerste keer geëvalueerd en nieuwe doelen gesteld voor de huidige cursus.

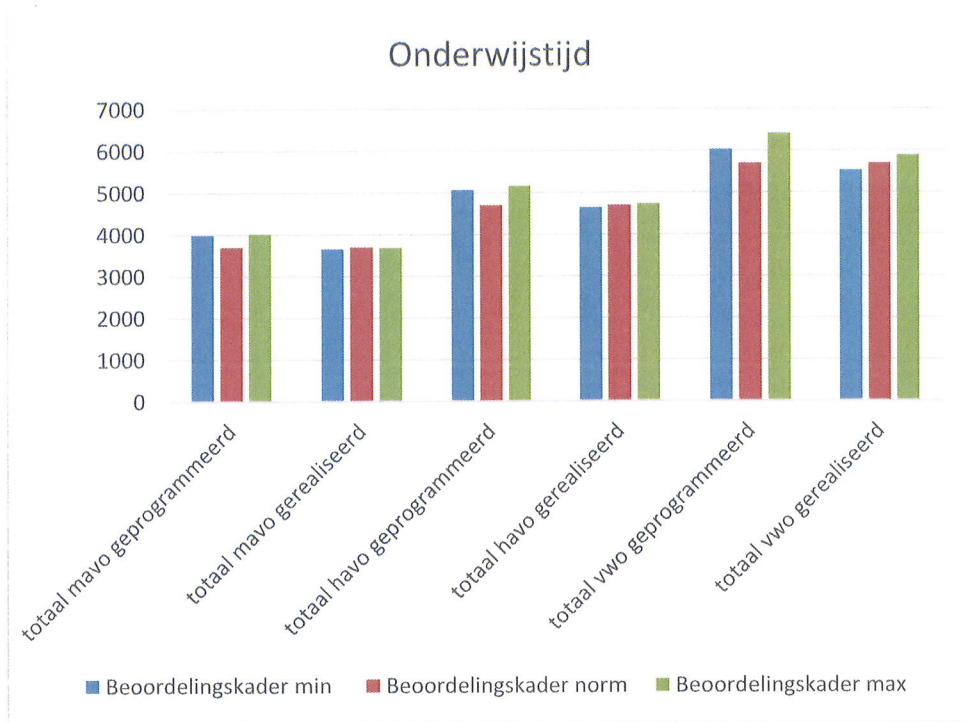
De schoolleiding heeft een overzicht gemaakt en die ter beschikking gesteld aan de docenten om zo meer verbinding te bevorderen. In de personeelskamer hangt een moodboard waar collega's hun initiatieven zichtbaar kunnen delen en elkaar daardoor beter kunnen vinden. Doorgroei naar meer gepersonaliseerd leren, blended learning en het aanbieden van maatwerk. We willen de inzichten van onderwijsonderzoekers als Dweck, Hattie en Marzano meer inzetten om lessen effectiever te maken en collega's via de onderwijspraktijk met elkaar te verbinden. Het blijkt nog lastig om de nieuwe inzichten goed voor het voetlicht te krijgen en collega's daarmee actief aan de slag te laten gaan.

5.2.2 Onderwijsprestaties

Examenresultaten	2018	2017	2016
Aantal examenkandidaten/geslaagden per afdeling			
Mavo	107/101	93/93	74/74
Havo	87/79	63/59	79/77
Atheneum	38/37	44/43	50/48

Overige kengetallen: www.scholenopdekaart.nl

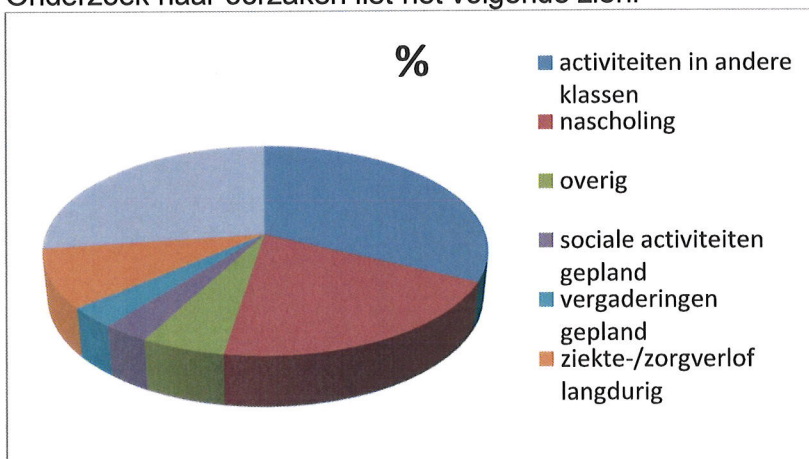
5.2.3 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Er was een lesuitvalpercentage van 8,3%. Er waren 191 lesdagen geprogrammeerd.

De norm wordt niet meer in alle afdelingen gehaald, ondanks de ruime marge in geprogrammeerde onderwijstijd. Er was teveel lesuitval.

Onderzoek naar oorzaken liet het volgende zien:

De volgende maatregelen zijn genomen:

1. Activiteiten andere klassen

De norm 1 begeleider op 15 leerlingen aanhouden en niet meer Vaker OOP-ers inzetten als begeleider bij excursies/reizen e.d. Activiteiten combineren waar mogelijk (introductieweken worden in 2019 van twee naar een teruggebracht)

2. Ziekteverlof.

Snel aandacht voor de zieke medewerker
Preventieve ondersteuning

3. Nascholing

Collectieve nascholing zoveel mogelijk op de daarvoor geplande dagen en na schooltijd.

Pas bij de analyse van de gerealiseerde onderwijstijd in augustus 2019 kan worden vastgesteld of de genoemde maatregelen voldoende effectief zijn gebleken. Wij streven naar een zo laag mogelijk lesuitvalpercentage dat niet meer dan 6% mag bedragen.

5.2.4 Informatie over de toegankelijkheid van het onderwijs en het toelatingsbeleid

Bij de overstap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs op de Noordgouw staat het basisschooladvies centraal. Dit advies wordt toegelicht in het onderwijskundig rapport, aangevuld met gegevens uit het leerlingvolgsysteem.

Daarnaast zijn er in de regel aanvullende gegevens, zoals een IQ-score.

Bij extra zorgbehoefte(n) onderzoeken wij de mogelijkheden.

Het kind moet in elk geval:

- leerbaar zijn (de ontwikkeling van het kind stagneert niet);
- in een normale klassensetting kunnen functioneren;
- geen gevaar voor zichzelf of anderen vormen;
- niet afhankelijk zijn van medisch handelen door derden binnen de school;
- geen recente historie van extreem schoolverzuim hebben.

Verder zijn er grenzen aan het aanbod als:

- het gebouw niet meer toereikend is en (bouwkundige) aanpassingen buiten proportie zijn (aanpassingen moeten billijk zijn);
- er medicatie toegediend moet worden. Het personeel van de Noordgouw verstrekt geen medicatie aan leerlingen en dient die ook niet toe; de leerling/ouder blijft altijd zelf verantwoordelijk voor gebruik en/of toedienen van medicatie. In een enkel geval wordt er nog wel een noodvoorraad medicijnen door de VIP-room bewaard, waar de betreffende leerling het zelf ophaalt en er zelf gebruik van maakt.

Een verdere omschrijving van de toelating en toegankelijkheid staat beschreven in het Schoolondersteuningsplan 2018-2019 en is te vinden onder 'Downloads' op de website van de school.

5.2.5 Toelichting inzake werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling

Het 45-minutenrooster heeft de docenten gefaciliteerd om zelf meer te onderzoeken en dat gebeurt ook. Er waren het afgelopen jaar minder collega's aan het studeren en dat maakt dat er minder fundamenteel onderzoek is gedaan. De school heeft meer voortrekkers nodig die nieuwe concepten innoverend in de school zetten.

5.2.5.1 Werkgroep Ambitie

De werkgroep Ambitie heeft op diverse manieren het jaarthema onder de aandacht gebracht. Zo stonden bij de start van het schooljaar de openingstoespraken in het teken van ambitie, was er een ambitielied 'ambitie#goals' dat twee cabaretiërs ten gehore brachten, het broodje ambitie, mooie spreuken in de personeelskamer en was een mooie themamiddag. Het ambitieuze programma bestond uit twee delen. In het eerste deel kregen wij een filosofische uiteenzetting van 'ambitie' door filosoof Lammert Kamphuis: een veelgevraagde spreker op congressen en festivalpodia. Vervolgens hebben we onze eigen ambities visueel vormgegeven in een aantal creatieve workshops.

5.2.5.2 Werkgroep laptops brugklas

Deze werkgroep heeft onderzocht hoe we het beste de laptops in de brugklassen kunnen invoeren en zij hebben een advies uitgebracht. Vragen die daarbij speelden waren: Wat is didactisch de beste keuze? Hoe beheren we de laptops? Wat mag het kosten en hoe regelen we dat met de ouders? Is het haalbaar om dit hele pakket uit te besteden? Mag er een divers aanbod aan laptops zijn of moet iedereen dezelfde laptop? Hoe zorgen we dat we met het lesprogramma klaar zijn voor de overstap? Welke software moet erop staan? ....

De keuze voor invoering van laptops per schooljaar 2019-202 is inmiddels gemaakt volgens het Choose Your Own Device principe. We hebben gekozen voor blended-learning (boek en device) met als doel adaptief en gepersonaliseerd onderwijs beter mogelijk te maken.

5.2.5.3 Werkgroep personeelsdevices

Deze werkgroep heeft nagedacht over de specificaties voor de nieuwe personeelsdevices in overleg met systeembeheer. Medio 2019 zullen de nieuwe personeelsdevices worden uitgeleverd. Er bleek niet mogelijk om geschikte devices binnen het gestelde budget aan te schaffen en daarom zal deze investering per werknemer met een bedrag van ca € 100 worden opgehoogd (van € 500 naar € 600). Om dit mogelijk te maken is de herinrichting van het entreegebied (bestrating) geschrapd.

5.2.5.4 Werkgroep missie en visie

Een breed samengestelde werkgroep bestaande uit OP, OOP, leerlingen en schoolleiding heeft in een viertal bijeenkomsten de nieuwe missie en visie voorbereid en uitgewerkt. Daarna is dit in nov 2018 besproken met het voltallige personeel en is de nieuwe missie en visie vastgesteld.

5.2.5.5 Werkgroep Covey

De werkopdracht is om binnen de afdelingsvergadering en daarbuiten concrete en werkbare ideeën aan te dragen voor het toepassen van de 7 eigenschappen bij projecten over de 21ste eeuwse vaardigheden, maar ook bij andere activiteiten en/of de gewone vaklessen. Er zijn twee Covey specialisten aangesteld die de lessen in de brugklas verzorgen. Verder maakt een vertegenwoordiger uit elke afdeling deel uit van de werkgroep. Er kwamen Covey-posters in het gebouw en in het Vluchtschrift verschijnt elke week een stukje over Covey om het voortdurend onder de aandacht te brengen.

5.2.5.6 Werkgroep AVG

De werkgroep AVG heeft tot taak het beleid rondom de algemene verordening gegevensbescherming tot stand te brengen en de voortgang te bewaken. Er wordt maandelijks vergaderd. De archieven zijn opgeschoond en de procedures worden stapsgewijs in lijn gebracht met de wetgeving. Dit proces zal nog enige tijd nodig hebben. De administratieve last van deze maatregelen is enorm en er staat geen bekostiging tegenover. Dat heeft gevolgen voor het tempo waarin dit dossier op orde kan worden gebracht.

5.2.5.7 Afdelingswerkgroepen

In elke afdeling zijn ongeveer 5 werkgroepen actief, gericht op een aantal deelgebieden: mentoraat, persoonlijke vorming, portfolio, e.d. Deze werkgroepen rapporteren in de afdelingsvergadering en met de adviezen wordt in de afdeling beleid gemaakt.

5.2.5.8 Identiteitscommissie

Leden van de identiteitscommissie hebben geparticipeerd in andere werkgroepen, zoals de werkgroep eerlijk en ambitie en de werkgroepen die de vieringen vormgeven.

5.3 Duurzaamheid

5.3.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. duurzaamheid

Het gebouw is 40 jaar oud. We zijn met de gemeente Heerde in gesprek over het verduurzamen van het gebouw waarbij wij inzetten op levensduur verlengende renovatie en niet op vervangende nieuwbouw. Er is in het recente verleden overal dubbelglas geplaatst en waar dat relatief eenvoudig en betaalbaar kon is isolatie aangebracht. Zie verder de gerealiseerde projecten onder huisvesting.

H6 Toekomstige ontwikkelingen

6.1 Ontwikkelingen per beleidsterrein

6.1.1 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs

In november 2018 zijn een nieuwe missie en visie vastgesteld.

Missie

De Noordgouw is een open christelijke school voor mavo, havo en atheneum(+), waar ruimte is voor verschillen in beleving van het christelijk geloof en waar we respect hebben voor andere levensovertuigingen. We hebben oog voor het unieke van elk mens en stimuleren ieders persoonlijke ontwikkeling. Het doel is dat elke leerling zich optimaal ontwikkelt. We leren de leerling om als kritische wereldburger deel te nemen aan de samenleving van nu en morgen. We dagen uit tot goede prestaties op het gebied van kennis en vaardigheden zodat een goede aansluiting op het vervolgonderwijs gewaarborgd is.

Visie

- We bevorderen eigenaarschap, verantwoordelijkheid, participatie en persoonlijkheidsontwikkeling bij de leerling.
- We stimuleren onderwijsvormen die maatwerk, gepersonaliseerd leren en betekenisvol leren mogelijk maken.
- We geven ruimte om daarin nieuwe wegen te bewandelen.
- We blijven ons ontwikkelen als 'lerende organisatie'.

Onze kernwaarden veiligheid, aandacht, respect en eerlijkheid gaan samen in een ambitieuze leercultuur, waarin iedere leerling wordt geholpen, gestimuleerd en uitgedaagd.
(vastgesteld in personeelsbijeenkomst 6 november 2018)

De komende tijd zullen we ons verder bezinnen op de concrete invulling van die missie en visie.

6.1.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderzoek

Nu het laptoponderwijs wordt ingevoerd in de brugklas is er meer onderzoek nodig op het gebied van de didactiek van laptoponderwijs. Ook ligt er een opdracht van de Inspectie om meer te differentiëren in de klas. Dat past in de lijn naar gepersonaliseerd leren en is een eerste fase. We verwachten dat ook hier voortdurend onderzoek nodig is. We zien op korte termijn een versterking van de rol van de vakgroepen rond deze uitdagingen, waarbij ook de vraag naar wat gezien mag worden als een 'goede' les om een eenduidig antwoord vraagt.

De werkgroep 'aandacht' is opgestart en zij hebben te kennen gegeven daar ook de kernwaarde 'veilig' in mee te nemen.

Verder loopt er diverse didactische experimenten die verder gevolgd worden. Belangrijkste vraag voor de komende tijd is welke koers we didactische willen varen en welke profilering van de school we gaan neerzetten.

6.1.3 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van personeel

Door de combinatie van de uitstroom van de grote jaarlagen en een dalende aanmelding loopt het totaal leerlingenaantal fors terug. Hierdoor zullen er drie groepen minder geformeerd worden en dat betekent dat er ongeveer 3,3 fte minder werk is. De oplossing zal worden gevonden in zowel het beëindigen van tijdelijke contracten en het inzetten van het generatiepact, waarbij oudere werknemers hun baan onder gunstige arbeidsvoorwaarden kunnen afbouwen. Het generatiepact wordt ingezet om enerzijds de oudere werknemer vitaal het einde van de carrière te laten halen en anderzijds om jonge collega's vast te kunnen houden en op te leiden. Meerdere collega's zullen de komende jaren gebruik maken van het keuzepensioen. Het Generatiepact helpt om boventaligheid te voorkomen en ook het verdere verloop van docenten zorgt voor een evenredig afbouw van personele inzet met een daling van het totaal aantal groepen.

6.1.4 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van huisvesting

De komende jaren zal vooral de verduurzaming van de buitenschil van het gebouw om aandacht vragen. Ook de luchtkwaliteit wat betreft temperatuur, CO₂ en voldoende ventilatie wordt daarin meegenomen naar de normen van 'Frisse Scholen'. Er is een meerjaren investeringsplan opgesteld en we zijn met de gemeente Heerde in overleg daarover. Verder streven we naar minder energiegebruik en zo zullen in 2019 de huidige TL-buizen worden vervangen door LED-buizen. Deze investering verdient zich in 2 jaar tijd terug en levert een besparing van ca. 60.000-kWh/jaar op. Het totaalverbruik per jaar is ca. 250.000 kWh.

6.1.5 Toelichting op het investeringsbeleid, de investeringen in het boekjaar en de toekomstige investeringen

Het investeringsbeleid is gericht op het instant houden of verbeteren van de huidige voorzieningen. Inpandig is het gebouw weer bij de tijd. De investeringen zullen vooral op het gebied van vervangen elektrische installaties, verduurzaming en ICT voorzieningen liggen. Daarnaast zien we een verschuiving in de jaarlijkse investering in boeken naar meer totaalpakketten waarbij de ICT-component in licentievorm wordt aangeboden. Een ICT-licentie is in de regel niet goedkoper dan het boek en dat zet het beschikbare budget van € 316 per leerlingen voor boeken onder druk. Matiging in aanschaf van boeken lijkt noodzakelijk.

6.1.6 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid

Voor de komende 10 jaar is een verduurzamingsplan opgesteld door externe deskundigen van SBM. Ook ligt er een opdracht van de overheid voor gemeente Heerde om de komende 16 jaar haar gebouwen te verduurzamen. Aangezien de gemeente eigenaar is van het gebouw zijn wij in overleg met de gemeente hierover. Er zal een nieuwe Integraalhuisvestingplan (IHP) worden opgesteld, waarin ons verduurzamingsplannen worden meegenomen. De gesprekken hierover zijn begin 2019 gestart.

6.2 Continuïteitsparagraaf

Het cijfermateriaal ten behoeve van de continuïteitsparagraaf is opgenomen in drie afzonderlijke bijlagen (continuïteitsparagraaf kengetallen, balans en baten en lasten).

De cijfers welke in de meerjarenoverzichten zijn opgenomen, zijn voor wat betreft 2019 ontleend aan de jaarbegroting 2019 zoals deze in december 2018 is vastgesteld. Voor wat betreft de jaren 2020 en verder zijn de cijfers ontleend aan de meerjarenbegroting 2019-2023 die eveneens in december 2018 is vastgesteld. De cijfers over 2017 en 2018 zijn ontleend aan de jaarrekening over die jaren.

De overzichten dienen teneinde belanghebbenden en belangstellenden kennis te laten nemen van hoe het bestuur van de stichting met de financiële gevolgen van het te voeren en gevoerde beleid omgaat. Per overzicht wordt toegelicht welke ontwikkelingen worden verwacht.

6.2.1 A 1 Kengetallen T, T+1, T+2 en T+3

- Personele bezetting in FTE, onderverdeeld in management/directie, OP en OOP
- Leerlingenaantallen
- Toelichting op de ontwikkeling in leerlingenaantallen en personele bezetting

6.2.2 A.2 Meerjarenbegroting T, T+1, T+2 en T+3

- Balans
- Toelichting op de verwachte ontwikkelingen m.b.t. de financieringsstructuur, het huisvestingsbeleid, contractactiviteiten en derde geldstroomactiviteiten en mutaties van reserves, fondsen en voorzieningen.
- Staat van baten en lasten
- Toelichting op de verwachte ontwikkeling in de staat van baten en lasten; de financiële gevolgen van verwachten leerlingenaantallen incl afstemming in de regio, de personele bezetting, huisvesting, contractactiviteiten en overige aspecten.

6.2.3 Indien er sprake is van majeure investeringen (15% of meer van de totale baten) dan dienen de voorgaande twee onderdelen de komende vijf jaar te omvatten.

De levensduur verlengende renovatie in het kader van verduurzaming heeft de aandacht en daarvoor is een eerste planning voor de komende 10 jaar opgesteld. We zijn hierover in gesprek met de gemeente Heerde. Er zijn verder geen majeure investeringen te verwachten die meer dan 15% van de totale baten bedragen.

H7 Rapportage toezichthoudend orgaan

De Raad

De 'Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Heerde' vormt het bevoegd gezag van Christelijk College de Noordgouw. De gezamenlijke leden van de Raad van Beheer vormen het 'bestuur' van de stichting. De Raad van Beheer (RvB) bestaat uit 1 uitvoerend bestuurder (rector/bestuurder) en uit toezichthouders. De toezichthouders hebben de wettelijke taak toezicht te houden op de onderwijsinstelling, waarbij o.a. de kwaliteit van het onderwijs, de financiën, het jaarverslag, de identiteit en de sfeer op school op de agenda staan. De RvB werkt volgens de Code Good Governance voor het voortgezet onderwijs (versie juni 2015) van de VO-Raad. Er is geen sprake geweest van (potentieel) tegenstrijdige belangen.

De leden bestonden in 2018 uit:

- K.E.G.H. van der Kolk, voorzitter
- D.L.W. Zielhuis, secretaris
- J. van Dorp, penningmeester
- M.G. Bouwman
- P.C.D. Kloet
- W. Hagedoorn
- J.M. de Vries, rector-bestuurder

Beloningsbeleid

De toezichthoudende leden van de Raad van Beheer doen dit op vrijwillige basis en ontvangen geen vergoeding. Van de bestuurder is in 2018 door de toezichthouders vastgesteld dat de beloning binnen de wettelijke grenzen valt zoals gesteld in de WNT. Voor betaalde en onbetaalde (neven-)functies wordt verwezen naar paragraaf 3.2.8.

Benoeming accountant

Als externe accountant is Van Ree Accountants aangesteld. Deze relatie bestaat al enige jaren.

Werkwijze Raad van Beheer

Als raad komen we zes keer per jaar bij elkaar. We hebben altijd eerst een voor-vergadering zonder de rector-bestuurder en aansluitend vergaderen we gezamenlijk. Daarnaast nemen we ieder jaar deel aan de zogenoemde meeloopdag waarin we ontmoeting hebben met zowel leerlingen als medewerkers van de Noordgouw. Tevens is er ieder jaar een ontmoeting met de MR. Tenslotte hebben we ieder jaar een strategische beleids- c.q. studiedag waarin naast een strategisch thema ook richtinggevende uitspraken worden geformuleerd ten behoeve van de rector-bestuurder op de volgende zeven domeinen:

1. Personeel en organisatie
2. Onderwijs en ICT
3. Organisatie
4. Financiën en faciliteiten
5. Identiteit
6. Maatschappelijk draagvlak
7. Communicatie

Binnen de RvB zijn rond deze domeinen commissies gevormd van ten minste twee leden die de richtinggevende uitspraken binnen het betreffende domein bewaken.

Tijdens de strategie-sessie is het functioneren van de RvB als zodanig via een 360 graden feedback geëvalueerd. Daarnaast is door twee leden van de RvB is eveneens het functioneren van de rector-bestuurder in een persoonlijk gesprek geëvalueerd en is de beloning vastgesteld, waarmee invulling is gegeven aan de wettelijke taak van de RvB en aan het werkgeverschap van de raad als geheel.

Personeel en organisatie

Binnen de Noordgouw wordt de filosofie van Covey toegepast in de onderlinge omgang tussen medewerkers onderling en in de contacten met leerlingen. Aandachtspunten voor de raad zijn thema's als ziekteverzuim, opleiding en ontwikkeling, innovatiebevordering en functioneringsgesprekken.

Onderwijs en ICT

Ingezet wordt op het ontwikkelen van onderwijs gericht op het toepassen van nieuwe onderwijsmethoden, passend onderwijs en inzet van moderne technologie. De kwaliteit van onderwijs is, gemeten op basis van de gerealiseerde examen resultaten ronduit goed te noemen. Echter is sturing alleen op output niet voldoende om onderwijskwaliteit blijvend te garanderen. Eén van de maatregelen die in 2018 is doorgevoerd is de verkorting van de lestijden waardoor er capaciteitsruimte is gecreëerd bij leerkrachten om tijd in onderwijsvernieuwing en innovatie te investeren.

Organisatie

Een belangrijk aandachtspunt in 2018 is geweest de juridische fusie van een drietal stichtingen naar één stichting. In het verleden was ter bescherming van het private vermogen een afsplitsing daarvan doorgevoerd in een aparte stichting vermogensbeheer. Met de nieuwe wettelijke bekostigingsregels Voortgezet Onderwijs bestond daarvoor geen noodzaak meer. De fusie is feitelijk eind december 2018 gerealiseerd. De huidige bestuursstructuur op basis van het zogenoemde one-tier model wordt in 2019 geëvalueerd en vergeleken met het zogenoemde two-tier model, oftewel het Raad van Toezichtmodel, waarna een keuze zal worden gemaakt voor de komende jaren.

Financiën en Faciliteiten

In 2018 is de verbouwing van het OLC gerealiseerd. Daarmee is er een belangrijke uitbreiding en modernisering van het gebouw gerealiseerd. De investering is voor een groot deel door de Gemeente Heerde gefinancierd. Het financieel beheer van het bouwproces is een belangrijk leerpunt geweest en heeft de aandacht gehad van de raad.

De Raad van Beheer heeft de begroting, jaarrekening en het bestuursverslag voor deze periode goedgekeurd. In 2019 wordt het nieuwe strategisch meerjarenplan behandeld. De Noordgouw staat er financieel gezond voor. Hoewel de exploitatie in 2018 een zeer beperkt overschot heeft laten zien met een forse negatieve afwijking ten opzicht van de begroting beschikt de (gefuseerde) stichting over ruim voldoende vermogen om eventuele tekorten op te vangen. Wij hebben toegezien op de rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen.

De financiële commissie ontvangt maandelijks de maandrapportage en deze worden op kwartaalbasis besproken met de rector-bestuurder en de controller.

Punt van aandacht is het verloop van het aantal leerlingen. Er is een lichte neergaande trend waarneembaar die echter minder daalt dan op grond van demografische ontwikkelingen mag worden verwacht. In het kader van de meerjarenbegroting is deze dalende tendens ook doorgerekend. Het blijkt dat in 2019 en 2020 gerekend moet worden met een negatieve exploitatiebegroting. Er zijn echter meetpunten ingebouwd om op basis van de tussentijdse resultaten tijdig te kunnen bijsturen.

Identiteit

Ten minste één maal per jaar worden onderwerpen die zijn gerelateerd aan het domein Identiteit geëvalueerd. Identiteit raakt niet alleen aan Levensbeschouwing maar ook aan fundamentele kernwaarden zoals geformuleerd in het identiteitsprofiel (veilig, eerlijk, respect, aandacht en ambitie). Onder andere tijdens de meeloopdag wordt 'geproefd' hoe de kernwaarden in praktijk worden gebracht in de onderlinge omgang. Maar ook de indirecte signaalfunctie uit andere kanalen wordt meegewogen. Juist om die reden hecht de raad aan de voorwaarde dat de ten minste een deel der leden betrokken is bij de school als ouder. Maar ook de informele contacten met de medewerkers zoals tijdens het 50 jarig jubileumfeest dragen daaraan bij.

Maatschappelijk draagvlak

Vanuit de raad is in 2018 aangedrongen op een grotere maatschappelijke betrokkenheid vanuit de Noordgouw richting de externe omgeving. Contacten met Gemeente, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en overige stakeholders plaatsen de Noordgouw in haar omgeving. Voor de langere termijn wordt de waarde daarvan onderkend voor de blijvende toestroom van leerlingen. Ook de invulling van maatschappelijke stages door leerlingen vergroot de zichtbaarheid binnen de samenleving.

Communicatie

Een vast agendapunt binnen de raad is communicatie. Zowel qua inhoud, vorm en timing. Niet alleen intern binnen de school naar leerkrachten en leerlingen, maar eveneens extern. Maar ook de onderlinge communicatie binnen raad en tussen de toezichhoudende leden van de raad en de rector-bestuurder zijn vaste aandachtspunten.

Marielle Bouwman
Voorzitter RvB

H8 Rapportage Medezeggenschapsraad

In de MR zijn leerlingen, ouders, onderwijzend personeel (OP) en onderwijsondersteunend personeel (OOP) vertegenwoordigd. De MR heeft als taak de Medezeggenschap in de school gestalte te geven, met name inzake de beleidsvoornemens van de directie. Dit kan gaan over diverse (onderwijskundige) ontwikkelingen, maar ook over een groot aantal zaken die de school op orde moet hebben.

Volgens de WMS (Wet Medezeggenschap op Scholen) heeft de MR in een aantal zaken adviesbevoegdheid en bij sommige kwesties instemmingsrecht. Daarnaast heeft de MR het zgn. initiatiefrecht en kan dus onderwerpen op de 'schoolagenda' zetten. Verder moet de MR over alle beleidskwesties worden geïnformeerd.

Gedurende het jaar 2018 is de MR zeven keer bij elkaar geweest. Het tweede deel van de MR vergaderingen wordt altijd bijgewoond door een vertegenwoordiger van de directie, in alle gevallen was dat de rector- bestuurder.

De ouders, leerlingen en personeelsleden hebben ieder hun eigen vergaderingen waarin ze o.a. hun standpunten voorbereiden ten aanzien van de kwesties die in de MR aan de orde komen. Van tijd tot tijd zijn er zaken die in zo'n 'eigen overleg' ter sprake komen en waarvan naar de MR toe eventueel melding wordt gemaakt. Volgens de WMS hebben de geledingen van de MR meer ruimte gekregen om als zelfstandig onderdeel binnen de MR advies- en instemmingsrecht uit te oefenen. Het is vaak raadzaam dat de directie in overleg treedt met een (MR)werkgroep die zich in een bepaald onderdeel heeft gespecialiseerd (Organisatie en financiën, Personeelszaken of Onderwijs). Overlegmomenten tussen directie enerzijds en Ouderraad of Leerlingenraad anderzijds kunnen er voor zorgen dat onderwerpen tijdens de MR vergaderingen vlot kunnen worden behandeld.

De MR wordt in sommige gevallen in een vroegtijdig stadium gepolst bij voorstellen door de directie. Dit gebeurt onder meer tijdens het tweewekelijks overleg tussen directie en MR. In de praktijk blijkt dat dit een goede zaak omdat er dan over en weer kan worden gereageerd op bepaalde (on)mogelijkheden of (on)wenselijkheden inzake beleidskwesties. Omdat de MR een heel andere verantwoordelijkheid heeft dan de directie kijkt zij vaak heel anders tegen bepaalde zaken aan. Het vroegtijdig 'meenemen' van de MR in de gesprekken kan leiden tot een snellere en betere invoering van beleid, maar de MR heeft ook alle 'speelruimte' nodig om na verloop van tijd de 'handen vrij te hebben' bij het beoordelen van de aangeleverde stukken bij de behandeling van de definitieve voorstellen.

Onderwerpen in 2018:

Naast de jaarlijks terugkerende zaken als jaarrekening, vakantieplanning, schoolgids, formatieplan, overgangsnormen, de PTA's en begroting zijn er in 2018 ook meer inhoudelijke onderwerpen door de MR behandeld:

- Updaten van MR/ huishoudelijk reglement	- Enquêtebeleid
- Vernieuwing leerlingenstatuut	- Evaluatie Coveytraject
- Aanpassing diverse beleidsstukken	- Analyse lesuitval
- Gezonde Schoolbeleid	- Vernieuwing missie en visie
- Uitfasering MAW	- Risicoanalyse in het kader van het (meerjarig) financieel beleid
- Meerjarig Onderhoudsplan/ diverse investeringen	- Voortgang AVG/ Verwerking persoonsgegevens
- Bouw onder/ verbouwing van het OLC	- Evaluatie Generatiepact
- Privacybeleid	- Digitaal Veiligheidsplan
- Cameratoezicht in de school	- Onderwijstijd (gepland/ gerealiseerd)
- Aanpassing Stichtingenstructuur	- Laptops in de brugklassen
- Schoolkosten	- Meldcode huiselijk geweld

Mame Jaarsma
voorzitter mr

H9 Rapportage Ouderraad

De ouderraad heeft als belangrijkste doel het bevorderen van het contact en de samenwerking tussen ouders en de school. Zij behartigt de belangen van de ouders en de leerlingen wanneer het gaat om onderwijs, algemene vorming en sturing van de leerlingen op cc Noordgouw. De ouderraad bestaat uit ouders van leerlingen uit de vier afdelingen en vergadert samen met de rector van de school.

De ouderraad bestond afgelopen jaar uit 13 ouders waarbij alle afdelingen (brugklas, mavo, havo en atheneum) door 2 tot 4 ouders vertegenwoordigd waren. Zij vindt het van groot belang dat de verschillende belangen van iedere afdeling ter sprake gebracht kunnen worden in de vergaderingen van de ouderraad. Zoals elk jaar is de ouderraad dit schooljaar vier keer voor overleg bij elkaar geweest. Punten die besproken zijn geweest waren onder andere de nieuwe missie en visie, invoering laptop-onderwijs in de komende brugklassen, de diverse schoolvisitaties en nieuwe kansen op het gebied van onderwijsvernieuwing. Over deze en andere lopende zaken heeft gedurende het jaar goed en zinvol overleg plaats gevonden tussen ouders en directie.

Een taak van de ouderraad is ook de organisatie van een informatieavond voor ouders. Als thema is dit afgelopen jaar gekozen voor digitale verslaving bij tieners. Hiervoor is gekozen omdat de tweedejaars leerlingen in de zelfde periode hier ook een presentatie over hebben gehad. Gezien het aantal aanmeldingen is dit een onderwerp dat erg leeft bij de ouders. Er hadden zich meer dan 150 ouders aangemeld voor deze avond die, merendeels, de avond als zeer leerzaam hebben ervaren.

Ik wil tot slot de ouders en directie bedanken voor hun betrokkenheid en aandacht bij alle zaken van het afgelopen jaar en reken op eenzelfde goede samenwerking voor het komende jaar.

Nico Lijkendijk
voorzitter OR

H10 Rapportage Leerlingenraad

De Noordgouw is een school waar wordt geluisterd naar allerlei meningen, zo ook naar die van de leerlingen! Dit heeft geleid tot het ontstaan van de leerlingenraad, een groep leerlingen die de belangen van de leerlingen waarborgt. Zoals we altijd zeggen: 'door leerlingen voor leerlingen'.

2018 was een jaar met veel veranderingen in de leerlingenraad wat ik kort wil gaan belichten.

De leerlingenraad vraagt altijd voor een vergadering de inbreng van de leerlingen zodat we hoogte krijgen van wat er zoal in school speelt. In 2018 hebben we een erg actief Instagrambereik proberen te creëren. We zijn namelijk het schooljaar 2018/2019 weer gestart met een croissantjesactie, dit keer echter anders dan normaal. De leerlingen kregen een croissantje wanneer ze bewezen dat ze ons volgden op Instagram. Met als resultaat... 694 volgers! Door dit medium kunnen we makkelijk informatie delen en de leerlingen sturen ons actief berichten. De meeste jongeren hebben namelijk Instagram waardoor ze ons snel kunnen bereiken wanneer ze ergens tegen aan lopen.

De leerlingenraad vergadert bijna elke donderdag op het geschiedenislesplein. Een intern overleg onder de naam 'pauzeoverleg'. We vergaderen tevens één keer per periode met meneer De Vries. Hierbij vergaderen we altijd de eerste twee uur waardoor we dus starten met een heerlijk croissantje! We hebben ook inspraak in de medezeggenschapsraad, waarbij een geleding van de leerlingenraad altijd aanwezig is. Maar welke soort onderwerpen komen dan zoal aan bod?

De meeste onderwerpen komen vanuit de leerlingen, maar ook meneer De Vries levert ons stukken die hij met ons wil bespreken.

In 2018 hebben we het onder andere hierover gehad:

- De missie en visie van de school;
- Verbetering van het mentoraat;
- Invoering van laptops in de brugklas;
- Projecten in de laatste periode;
- Sportschool verbetering;
- Antwoorden toetsen worden doorgespeeld naar volgende jaarlagen;
- Stipuren onderbouw;
- Verbetering van het decanaat.

De uitkomsten van deze agendapunten zijn in de notulen beschreven op de Noordgouw website.

Ons doel is representatief zijn voor de hele school. Om dit te bereiken hebben we weer nieuwe verkiezingen gehouden. Dit had als gevolg dat we eindelijk mavoleerlingen hebben weten te werven. De samenstelling van de leerlingenraadleerlingen is nu meer gevarieerd. We zijn erg blij met de groep leerlingen waar we nu mee werken. Het is een fijne groep en we raken steeds meer op elkaar ingespeeld.

Wat nog wel even als uitsmijter benoemd mag worden, is dat de Noordgouw eindelijk goede Wi-Fi heeft! Iets waar de Leerlingenraad jarenlang hard voor gewerkt heeft...

Samenstelling halverwege schooljaar 2018-2019:

Jana Reil (voorzitter), William Dijkhof (notulist), Mischa Nijhof (secretaris), Carmen Witteveen, Dinand Bredenhoff, Ilse Montfrooy, Joshuel Keizer, Karen Schoenman, Lotte Ludwig, Stan Woensdregt, Rik Hollander, Leona Visser, Willemijn van Dorp, Vince Kasteel, Esther Bunte, Mei-Lan Bolleboom

Jana Reil
voorzitter Leerlingenraad

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Grondslagen

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RvJ) - in het bijzonder RJ 660 - en de OCenW-Richtlijn Jaarverslag Onderwijs toegepast.

De verslaggevingsperiode is gelijk aan een kalenderjaar. De jaarrekening wordt opgesteld uitgaande van de continuïteitsgedachte.

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. Waar nodig zijn de vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's (€), de functionele valuta van de stichting.

VERBONDEN PARTIJEN

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transacties en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Grondslagen Balans

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Gebouwen, inventaris en overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten onder aftrek van afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte toekomstige gebruiksduur. Aanschaffingen groter dan € 450 met een meerjarengebruiksduur worden geactiveerd. Op grond/terreinen, kunst en anderszins waardevaste objecten wordt niet afschreven.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop zij betrekking hebben.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen de boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Grondslagen voor financiële verslaggeving (vervolg)

Onderstaand een overzicht van de gehanteerde gebruiksduren en afschrijvingspercentages naar soort investering.

	Afschrijvings- termijn in jaren	Afschrijvings- percentage
Terreinen (asfalt, straatwerk, hekwerk, fietsenstalling)	20,0	5,00%
Terreininrichting (banken, bakken e.d.)	15,0	6,67%
Gebouwen, maximaal aantal jaren	20,0	5,00%
Gebouwen, minimaal aantal jaren	10,0	10,00%
Verbouwingen, maximaal aantal jaren	20,0	5,00%
Verbouwingen, minimaal aantal jaren	10,0	10,00%
Installaties, maximaal aantal jaren	20,0	5,00%
Installaties, minimaal aantal jaren	10,0	10,00%
Meubilair, maximaal aantal jaren	15,0	6,67%
Meubilair, minimaal aantal jaren	10,0	6,67%
ICT, maximaal aantal jaren (netwerk tot juni 2018)	15,0	6,67%
ICT, maximaal aantal jaren (netwerk vanaf juni 2018)	10,0	10,00%
ICT, minimaal aantal jaren (software)	3,0	33,33%
Boeken, maximaal aantal jaren (eigen methodes)	9,0	11,11%
Boeken, minimaal aantal jaren (bibliotheekboeken en KLT)	3,0	33,33%
Overige activa inclusief apparaten en machines, maximaal aantal jaren	20,0	5,00%
Overige activa inclusief apparaten en machines, minimaal aantal jaren	5,0	20,00%

Met ingang van het boekjaar 2009 is het niet langer toegestaan de egalisatierekening als afzonderlijke post in de jaarrekening op te nemen. Deze dient ofwel als overlopend passivum ofwel als minpost op de materiële vaste activa opgenomen te worden. De school heeft gekozen voor de laatste optie.

VORDERINGEN

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde daarna tegen geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestaan uit kasgelden en banktegoeden /deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder 'schulden aan kredietinstellingen' onder de kortlopende schulden. Kliquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting.

Grondslagen voor financiële verslaggeving (vervolg)

EIGEN VERMOGEN

In 2009 is het voor scholen voor voortgezet onderwijs verplicht geworden inzicht te geven in de omvang en samenstelling van de reserves. Daarbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen private en publieke reserves en dient het doel van het aanhouden van de reserve aangegeven te worden. De risico's zijn grofweg in te delen in risico's betreffende de personele, de materiële en de overige exploitatie. Met ingang van het boekjaar 2009 wordt het totaal van de reserves dienovereenkomstig gesplitst. Het bevoegd gezag heeft de resultaatbestemming toegekend aan de onderscheiden onderdelen van het eigen vermogen.

Publieke middelen zijn middelen die verkregen zijn bij of krachtens de wet ingestelde heffingen, subsidiëring en bekostiging.

Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door het bestuur van de stichting is aangebracht, dan is het aldusafgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer:

- * er sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- * het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van de verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- * er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Enkel uitgaven waarvoor de voorziening oorspronkelijk is gevormd worden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening voor onderhoud wordt gevormd ter egalisatie van de kosten verbonden aan het meerjarig onderhoud terzake van het gebouw en installaties van de school. Jaarlijks wordt een vanuit het vigerende meerjarenonderhoudsplan vastgesteld bedrag van de exploitatie terzake aan de voorziening toegevoegd.

De dotatie is gebaseerd op:

- a) de verwachte kosten vastgelegd in een onderhoudsrapport voor onderhoudswerkzaamheden.
- b) de periodiciteit waarmee deze naar verwachting dienen te worden uitgevoerd.

De voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Jaarlijks wordt aan het eind van boekjaar statisch bepaald of de omvang van de voorziening voldoende is of dat een extra dotatie moet plaatsvinden.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening voor toekomstige jubilea betreft de contante waarde van de verwachte uitkeringen i.h.k.v. toekomstige (ambts-) jubilea gedurende het dienstverband.

Aan de hand van de vigerende salaristabellen, het aantal dienstjaren, de mogelijkheid om het jubileum te halen voor de pensioengerechtigde leeftijd en een inschatting per personeelslid van de zogenaamde blijfkans tot een jubileum dat leidt tot een fiscaal (deels) onbelaste uitkering, wordt individueel de omvang van de voorziening bepaald. Hierbij wordt ter bepaling van de contante waarde van de voorziening per ultimo boekjaar rekening gehouden met een rekenrente van 2%.

Voorziening verlofsparen en sabbatical leave

Dit is de voorziening voor leeftijdsbewust personeelsbeleid (LBP-beleid). Het betreft de nominale waarde van de in de toekomst op te nemen LBP-verlofuren. De voorziening is bepaald op de uitkomst van het aantal uren vermenigvuldigd met het per ultimo boekjaar geldende persoonlijke uurtarief en verder gebaseerd op vanuit de cao gedane toezeggingen.

Grondslagen voor financiële verslaggeving (vervolg)

Voorziening werkloosheidsuitgaven

De voorziening eigen deel ww-uitkeringen betreft de verplichting om van de uitkeringskosten van gewezen personeel dateen uitkering i.h.k.v. de (Rijks-)werkloosheidswet (RWW) ontvangt, 25% voor eigen rekening te nemen. Opgenomen in de voorziening is de contante waarde van 25% van de totale uitkeringslasten voor de looptijd van de uitkering (rekenrente 2,5%). Hierbij wordt rekening gehouden met de kans dat het gewezen personeel een nieuwe baan vindt.

Voorziening sociaal beleid, reorganisatie en repositieoneel

Deze voorziening betreft nog te verwachten ontslagvergoedingen en kosten voor zover zij voortkomen uit een sociaal plan of een wettelijke verplichting. Een langlopend juridisch conflict met een medewerker is begin 2018 afgesloten met het sluiten van een vaststellingsovereenkomst. Dat ging gepaard met de verplichting Dat ging gepaard met de verplichting een transitievergoeding uit te betalen. De verplichting wordt opgenomen tegen de nominale waarde.

Het totaal van deze transitievergoeding bedraagt (inclusief studiekostenvergoeding) € 83.235. Van het totaalbedrag werd in het boekjaar € 82.447 uitbetaald of besteed.

KORTLOPENDE SCHULDEN

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde daarna tegen geamortiseerde kostprijs (meestal de nominale waarde). De kortlopende schulden per einde boekjaar hebben alle een looptijd van korter dan één jaar.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het jaar. De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij vóór het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden en de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

RIJKSBIJDRAGEN

De ontvangsten (normatieve) rijksbijdragen worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Niet-geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met een prestatieverplichting) met een vrij besteedbaar overschot worden in de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum, wordt verantwoord onder de overlopende passiva. Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden in de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten worden verantwoord. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn op balansdatum is verlopen.

OVERIGE OVERHEIDSBIJDRAGEN / OVERIGE BATEN

Overige baten worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer:

- * het bedrag van de baten op betrouwbare wijze kan worden bepaald;
- * alle economische voordelen, de risico's en de beschikkingsmacht zijn overgedragen;
- * de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald;
- * het waarschijnlijk is dat de economische voordelen aan de stichting zullen toevoelen en
- * de reeds gemaakte kosten en de kosten die nog moeten worden gemaakt om de dienst te voltooien, op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Baten worden genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Vooruitontvangen baten worden als overlopende passiva in de balans opgenomen.

Grondslagen voor financiële verslaggeving (vervolg)**PERSONEELSBELONINGEN**

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten over de verslagperiode voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. Voor zover de verschuldigde betalingen op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor onder de kortlopende schulden een verplichting opgenomen.

De stichting is aangesloten bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het ABP is het bedrijfstakpensioenfonds voor overheidswerkgevers, waaronder onderwijsinstellingen. Het over het verslagjaar verschuldigde werkgeversdeel van de premie wordt als last verantwoord.

OVERIGE LASTEN

Alle kosten anders dan personeelsbeloningen of afschrijvingen die in het boekjaar gerealiseerd zijn en waar geen opbrengsten tegenover staan die nog niet zijn gerealiseerd.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bankkosten worden ten laste gebracht van het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Balans

	31-12-2018	31-12-2017
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	3.495.147	3.088.116
Financiële vaste activa	0	0
Totaal van vaste activa	3.495.147	3.088.116
Vlottende activa		
Vorraden		
Vorderingen	344.291	266.932
Liquide middelen	1.337.383	2.062.206
Totaal van vlottende activa	1.681.674	2.329.138
Totaal van activa	5.176.821	5.417.254
Passiva		
Eigen vermogen	2.865.008	2.864.342
Vorzieningen	987.441	1.247.585
Kortlopende schulden	1.324.372	1.305.327
Totaal van passiva	5.176.821	5.417.254

Toelichtingen

Enkelvoudig

Aanpassing balansgegevens per 1 januari boekjaar

Ja

Toelichting aanpassing balansgegevens per 1 januari boekjaar

In het voorjaar van 2018 is besloten de holdingstructuur waar de school deel van uitmaakt met terugwerkende kracht per 1 januari 2018 op te heffen en de drie stichtingen uit die structuur tot 1 stichting terug te brengen. De vergelijkende cijfers over 2017 zijn aangepast.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

Staat van baten en lasten

EUR Bedragen: x 1	01-01-2018 t/m		01-01-2018 t/m		01-01-2017 t/m	
	31-12-2018	Enkelvoudig Realisatie	31-12-2018	Enkelvoudig Begroting	31-12-2017	Enkelvoudig Realisatie
Baten						
Rijksbijdragen	7.944.925		7.778.500		7.863.711	
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	4.200					
Overige baten	181.863		151.800		147.083	
Totaal baten	8.130.988		7.930.300		8.010.794	
Lasten						
Personeelslasten	6.460.865		6.299.300		6.367.471	
Afschrijvingen	489.813		481.900		491.308	
Huisvestingslasten	376.579		365.100		360.402	
Overige lasten	782.879		673.600		691.317	
Doorbetalingen aan schoolbesturen	14.335		9.300		25.237	
Totaal lasten	8.124.471		7.829.200		7.935.735	
Saldo baten en lasten	6.517		101.100		75.059	
Gerealiseerde herwaardering						
Financiële baten	121		1.000		987	
Financiële lasten	5.972		13.000		5.227	
Resultaat	666		89.100		70.819	

Toelichtingen

Analyse verschillen realisatie verslagjaar versus begroting

Analyse verschillen realisatie verslagjaar versus realisatie vorig jaar

Toelichting op de staat van baten en lasten

Enkelvoudig

Voor een vergelijking tussen de begrote en gerealiseerde cijfers over 2018 en met 2017 wordt verwezen naar het bestuursverslag.

(Voorstel) bestemming van het resultaat

De directie stelt voor het resultaat over het boekjaar ad € 666 positief als volgt te verwerken:

	€
Bestemmingsreserve personeel - publiek	
Onttrekking aan de hand van uiteenzetting weerstandsvermogen (rekeninghoudend met maximale omvang bestemmingsreserve en risicoanalyse)	-18.600
Bestemmingsreserve materieel - publiek	
Toevoeging aan de hand van uiteenzetting weerstandsvermogen (rekeninghoudend met maximale omvang bestemmingsreserve en risicoanalyse)	52.000
Bestemmingsreserve jonge en startende docenten	
Onttrekking ter grootte van de feitelijke kosten	-9.405
Bestemmingsreserve jubileum - privaat	
Onttrekking i.v.m. kosten jubileumweek 2018	-25.000
Bestemmingsreserve overige exploitatie - privaat	
Toevoeging ter grootte van het resultaat materiële exploitatie school en het saldo financiële baten en lasten	24.338
Algemene reserve publiek	
Onttrekking is saldo van totaalresultaat minus bovenstaande bestemmingen	-22.667
	666

Vooruitlopend op een daartoe strekkend besluit van het bestuur is voormelde resultaatbestemming reeds verwerkt in de balans per 31 december 2018.

Kasstroomoverzicht

	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Kasstromen uit operationele activiteiten		
<i>Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening</i>	6.517	75.059
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat		
<i>Aanpassingen voor afschrijvingen</i>	482.615	482.360
<i>Aanpassingen voor waardeveranderingen</i>		
<i>Toename (afname) van voorzieningen</i>	-260.144	212.985
<i>Overige aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat</i>		
<i>Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat</i>	222.471	695.345
Veranderingen in werkkapitaal		
<i>Afname (toename) van voorraden</i>		
<i>Afname (toename) van kortlopende vorderingen</i>	-78.225	40.056
<i>Afname (toename) van effecten</i>		
<i>Toename (afname) van kortlopende schulden</i>	19.045	-5.087
<i>Totaal van veranderingen in werkkapitaal</i>	-59.180	34.969
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	169.808	805.373
<i>Ontvangen interest</i>	987	1.699
<i>Betaalde interest</i>	5.972	21.231
<i>Ontvangen dividenden</i>		
<i>Mutaties overige financiële vaste activa</i>		0
<i>Betaalde winstbelasting</i>		
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	164.823	785.841
Kasstromen uit investeringsactiviteiten		
<i>Verwerving van immateriële vaste activa</i>		
<i>Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van immateriële vaste activa</i>		
<i>Verwerving van materiële vaste activa</i>	950.691	476.374
<i>Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van materiële vaste activa</i>	61.045	26.015
<i>Investerings in deelnemingen en samenwerkingsverbanden</i>		
<i>Toename (afname) leningen aan OCW en EZ</i>		
<i>Toename (afname) overige financiële vaste activa</i>		
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	-889.646	-450.359
Kasstromen uit financieringsactiviteiten		
<i>Toename langlopende schulden</i>		
<i>Aflossing langlopende schulden</i>	0	0
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	0	0
<i>Overige balansmutaties</i>		
<i>Toename (afname) van liquide middelen</i>	-724.823	335.482

Toelichtingen

Enkelvoudig

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Materiële vaste activa

Toelichting materiële vaste activa

V1840922_20190425150128_ocw-rpt-jaarverantwoording-po_vo-2018-20190220.xbrl

Materiële vaste activa: Verloopoverzicht EUR 31-12-2018

Bedragen: x 1

	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het productieproces dienstbare materiële vaste activa	Totaal van materiële vaste activa
Materiële vaste activa, posten							
Stand aan het begin van de periode							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs aan het begin van de periode	2.008.820	286.091	2.817.985	772.904	49.571	-288.968	5.646.403
Som der afschrijvingen en waardeverminderingen van materiële vaste activa aan het begin van de periode	874.902	137.395	1.426.715	346.200	0	-226.925	2.558.287
Som der herwaarderings die betrekking hebben op de materiële vaste activa aan het begin van de periode							
Materiële vaste activa aan het begin van de periode	1.133.918	148.696	1.391.270	426.704	49.571	-62.043	3.088.116
Verloop gedurende de periode							
Investerings	414.886	46.273	293.616	195.916	0	0	950.691
Desinvesteringen	20.400	1.252	206.576	96.944	49.571	0	374.743
Afschrijvingen	122.127	14.381	214.446	138.859	0	-7.198	482.615
Afschrijving op desinvesteringen	9.948	230	206.576	96.944	0	0	313.698
Herwaarderings							
Bijzondere waardeverminderingen							
Terugneming van bijzondere waardeverminderingen							
Overige mutaties							
Mutatie gedurende de periode	282.307	30.870	79.170	57.057	-49.571	7.198	407.031
Stand aan het eind van de periode							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs aan het einde van de periode	2.403.306	331.112	2.905.025	871.876	0	-288.968	6.222.351
Som der afschrijvingen en waardeverminderingen van materiële vaste activa aan het einde van de periode	987.081	151.546	1.434.585	388.115	0	-234.123	2.727.204
Som der herwaarderings die betrekking hebben op de materiële vaste activa aan het einde van de periode							
Materiële vaste activa aan het einde van de periode	1.416.225	179.566	1.470.440	483.761	0	-54.845	3.495.147
Materiële vaste activa							
<i>Informatieverschaffing over materiële vaste activa</i>							
Een toelichting op de gehanteerde afschrijvingstermijnen en activeringsgrenzen is opgenomen onder de grondslagen.							
De activa in uitvoering per 1 januari 2018 zijn in 2018 volledig in gebruik genomen en overgeboekt naar de activa. Het betrof het de keuken, de lokalen onder het OLC en ICT-investeringen. De activa in uitvoering per ultimo 2018 bedroegen nihil.							
Als gevolg van gewijzigde regelgeving is het met ingang van het boekjaar 2009 niet meer toegestaan de egalisatierekening investeringsubsidies als afzonderlijke post in de jaarrekening te presenteren. Derhalve is deze als minpost opgenomen. De stand van de egalisatierekening per ultimo 2018 is in bovenstaand overzicht meegenomen.							

Vlottende activa

Toelichting vlottende activa

Vlottende activa	31-12-2018	31-12-2017
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig	Enkelvoudig
	Realisatie	Realisatie
Vorraden		
<i>Vorraden</i>		
Vorderingen		
<i>Debiteuren</i>	72.114	32.379
<i>OCW/EZ</i>	8.041	10.200
<i>Overige vorderingen</i>	24.683	8.124
<i>Subtotaal vorderingen</i>	104.838	50.703
Overlopende activa		
<i>Vooruitbetaalde kosten</i>	226.855	215.242
<i>Te ontvangen interest</i>	121	987
<i>Overige overlopende activa</i>	12.477	
<i>Overlopende activa</i>	239.453	216.229
<i>Totaal van vorderingen</i>	344.291	266.932
Liquide middelen		
<i>Kasmiddelen</i>	1.070	1.498
<i>Tegoeden op bankrekeningen</i>	1.118.246	1.122.063
<i>Schatkistbankieren</i>	218.067	938.645
<i>Liquide middelen</i>	1.337.383	2.062.206
<i>Totaal van vlottende activa</i>	1.681.674	2.329.138

Eigen vermogen

Toelichting eigen vermogen

Eigen vermogen, posten	Algemene reserve	Bestemmingsreserve publiek	Bestemmingsreserve privaat	Bestemmingsfonds publiek	Bestemmingsfonds privaat	Totaal van eigen vermogen
Eigen vermogen, verloopoverzicht EUR 31-12-2018 Bedragen: x 1						
Eigen vermogen, posten						
Stand aan het begin van de periode	724.321	1.268.208	871.813			2.864.342
Verloop gedurende de periode						
Resultaat verslagperiode	-22.667	23.995	-662			666
Overige mutaties verslagperiode						
Stand aan het eind van de periode	701.654	1.292.203	871.151			2.865.008

Eigen vermogen

Enkelvoudig
Realisatie

Informatieverschaffing over eigen vermogen

Met ingang van het verslagjaar 2010 is het voortgezet onderwijs verplicht aan te geven wat de herkomst van de reserves is en met welk doel reserves worden aangehouden. Wanneer de bestemming van de gelden gebaseerd is op een bestuursbesluit, dienen de gelden als bestemmingsreserve in de balans opgenomen te worden. In andere gevallen (beschikkingmacht ligt elders) is sprake van bestemmingsfondsen. De vorming en samenstelling van bovenstaande bestemmingsreserves is gebaseerd op een in 2018 opnieuw uitgevoerde risico-inventarisatie en -analyse.

De bestemmingsreserve "overige exploitatie, privaot" wordt gevormd door het saldo van de financiële baten en lasten en de exploitatie van de niet OCW-gelden zoals de ouderbijdragen. In 2013 is € 949.000 van het vermogen juridisch overgedragen aan Stichting Vermogensbeheer Christelijk Voortgezet Onderwijs te Heerde, zonder feitelijke overdracht van de beleggingsportefeuille, onder financiering van een langlopende lening ter grootte van hetzelfde bedrag bij dezelfde stichting. Door de fusie per 1 januari van het boekjaar is deze constructie te niet gedaan.

De algemene reserve publiek betreft het cumulatief saldo van de OCW-exploitatie.

Eigen vermogen, specificatie

Beschrijving	Eigen vermogen aan het begin van de periode	Resultaat verslagperiode	Overige mutaties verslagperiode	Eigen vermogen aan het einde van de periode
Bestemmingsreserve personeel	987.800	-18.600		969.200
Bestemmingsreserve materieel	244.500	52.000		296.500
Bestemmingsreserve jonge en startende docenten	35.908	-9.405		26.503
	1.268.208	23.995		1.292.203

Beschrijving	Eigen vermogen aan het begin van de periode	Resultaat verslagperiode	Overige mutaties verslagperiode	Eigen vermogen aan het einde van de periode
Bestemmingsreserve overige exploitatie, privaat	846.813	24.338		871.151
Bestemmingsreserve jubileum 2018, privaat	25.000	-25.000		0
	871.813	-662		871.151

Voorzieningen

Toelichting voorzieningen, toelichting

V1840922_20190425150128_ocw-rpt-jaarverantwoording- po_vo-2018-20190220.xbrl	Personele voorzieningen	Voorziening voor groot onderhoud	Overige voorzieningen	Totaal van voorzieningen
Voorzieningen: Verloopoverzicht EUR 31-12-2018				
Bedragen: x 1				
Voorzieningen, posten				
Stand aan het begin van de periode	243.238	1.004.347		1.247.585
Voorzieningen aan het begin van de periode				
Verloop gedurende de periode	56.752	107.500		164.252
Dotaties	92.361	332.035		424.396
Onttrekkingen				
Stand aan het eind van de periode	207.629	779.812		987.441
Voorzieningen aan het einde van de periode	19.648	507.900		527.548
Voorzieningen met looptijd korter dan een jaar	123.585	249.100		372.685
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar	69.013	22.812		91.825
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar				

Voorzieningen

Enkelvoudig Realisatie

De voorziening groot onderhoud is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan 2019-2027 dat is opgesteld door SBM Vastgoedmanagement, met inachtneming van de grondslagen. Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Informatieverschaffing over personele voorzieningen

De voorziening frictiekosten betreft nog te verwachten ontslagvergoedingen en kosten voor zover zij voortkomen uit een sociaal plan of een wettelijke verplichting. Een langlopend juridisch conflict met een medewerker is begin 2018 afgesloten met het sluiten van een vaststellingsovereenkomst. Dat ging gepaard met de verplichting een transitievergoeding uit te betalen.

Het totaal van deze transitievergoeding bedraagt (inclusief studiekostenvergoeding) € 83.235. Van het totaalbedrag werd in het boekjaar € 82.447 uitbetaald of besteed.

In het kader van het in een eerder boekjaar op basis van de cao ingevoerde leeftijdsfasebewust personeelsbeleid is aan alle personeelsleden een extra recht van 50 vrije uren per jaar toegekend. Deze uren kunnen bijvoorbeeld aan het lopende tegoed van uren worden toegevoegd maar kunnen ook worden gespaard voor een periode van maximaal 4 jaren. Voor de waarde van het spaartegoed per ultimo boekjaar is in de balans een voorziening terzake opgenomen.

De voorziening eigen deel ww-uitkeringen betreft de verplichting om van de uitkeringskosten van gewezen personeel dat een uitkering i.h.k.v. de Rijkswerkloosheidswet (RWW) ontvangt, 25% te betalen. Opgenomen in de voorziening is 25% van de totale uitkeringslasten voor de looptijd van de uitkering, rekening houdend met een inschatting van de kans dat het gewezen personeel een nieuwe baan vindt. De voorziening betrof ultimo boekjaar 2 personen.

Voorzieningen, specificatie

Toelichting voorzieningen, specificatie

V1840922_20190425150128_ocw-rpt-jaarverantwoording-po_vo-2018-20190220.xbrl

Uitsplitsing personele voorzieningen, verloopoverzicht EUR 31-12-2018

Bedragen: x 1

Voorzieningen, posten

	Sociaal beleid, reorganisatie en rechtspostioneel	Verlofsparen en sabbatical leave	Voorziening voor jubileumuitkeringen	Werkloosheidsbijdragen	Totaal personele voorzieningen
Stand aan het begin van de periode					
Voorzieningen aan het begin van de periode	83.235	60.903	88.200	10.900	243.238
Verloop gedurende de periode					
Dotaties	0	16.138	11.605	29.009	56.752
Onttrekkingen	82.447	0	2.505	7.409	92.361
Vrijval					
Oprenting en/of verandering disconteringsvoet					
Stand aan het eind van de periode					
Voorzieningen aan het einde van de periode	788	77.041	97.300	32.500	207.629
Voorzieningen met looptijd korter dan een jaar	788		9.695	9.165	19.648
Bedrag looptijd 1 tot en met 5 jaar		77.041	25.432	16.495	123.585
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar			62.173	6.840	69.013

Kortlopende schulden

Toelichting kortlopende schulden

Kortlopende schulden EUR Bedragen: x 1	31-12-2018 Enkelvoudig Realisatie	31-12-2017 Enkelvoudig Realisatie
<i>Crediteuren</i>	79.923	121.382
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>	261.799	253.099
<i>Schulden ter zake van pensioenen</i>	81.168	75.463
<i>Kortlopende overige schulden</i>	55.388	62.492
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>	478.278	512.436
Overlopende passiva, uitsplitsing		
<i>Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ</i>	440.567	434.762
<i>Vakantiegeld en vakantiedagen</i>	274.487	231.303
<i>Overige overlopende passiva</i>	131.040	126.826
<i>Overlopende passiva</i>	846.094	792.891
<i>Totaal van kortlopende schulden</i>	1.324.372	1.305.327

Kortlopende schulden

Informatieverschaffing over kortlopende schulden en overlopende passiva

Voor een nadere toelichting op de overlopende post inzake de niet-geoormerkte subsidies OCW wordt verwezen naar het blad 'Verantwoording subsidies'.

Overheidsbijdragen

Toelichting overheidsbijdragen

Overheidsbijdragen	01-01-2018 t/m		01-01-2018 t/m		01-01-2017 t/m	
	31-12-2018	Enkelvoudig Realisatie	31-12-2018	Enkelvoudig Begroting	31-12-2017	Enkelvoudig Realisatie
EUR Bedragen: x 1						
Rijksbijdragen, uitsplitsing						
Rijksbijdragen OCW/EZ, uitsplitsing						
Rijksbijdragen OCW	6.708.781		6.585.200		6.655.470	
Rijksbijdragen OCW/EZ	6.708.781		6.585.200		6.655.470	
Overige subsidies OCW/EZ, uitsplitsing						
Overige subsidies OCW	687.634		670.100		684.334	
Overige subsidies OCW/EZ	687.634		670.100		684.334	
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	548.510		523.200		523.907	
Overige rijksbijdragen						
Rijksbijdragen	7.944.925		7.778.500		7.863.711	
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden, uitsplitsing						
Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden, uitsplitsing						
Overige overheden	4.200					
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	4.200					
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	4.200					

Overige baten

Toelichting overige baten

Overige baten	01-01-2018 t/m	01-01-2018 t/m	01-01-2017 t/m
	31-12-2018	31-12-2018	31-12-2017
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Begroting	Enkelvoudig Realisatie
Overige baten, uitsplitsing			
<i>Opbrengst verhuur</i>	10.256	10.500	10.181
<i>Sponsoring</i>	12.300	1.000	
<i>Ouderbijdragen</i>	82.087	89.000	84.868
<i>Catering</i>	31.069	20.000	18.568
<i>Overige</i>	46.151	31.300	57.646
Overige baten	181.863	151.800	171.263

Lasten

Toelichting lasten

Lasten	01-01-2018 t/m		01-01-2018 t/m		01-01-2017 t/m	
	31-12-2018		31-12-2018		31-12-2017	
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Begroting	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Begroting	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie
Personneelslasten, uitsplitsing						
<i>Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, uitsplitsing</i>						
Lonen	4.418.742	6.049.000	4.263.870	6.049.000	4.263.870	4.263.870
Sociale lasten	619.431		596.045		596.045	596.045
Pensioenlasten	1.204.596		1.157.083		1.157.083	1.157.083
	6.242.769	6.049.000	6.016.998		6.016.998	
Overige personele lasten, uitsplitsing						
Dotaties personele voorzieningen	56.752	60.400	122.794	60.400	122.794	122.794
Lasten personeel niet in loondienst	93.034	83.700	66.788	83.700	66.788	66.788
Overige	143.132	154.600	202.492	154.600	202.492	202.492
	292.918	298.700	392.074		392.074	
Ontvangen vergoedingen uitsplitsing						
Overige uitkeringen die personeelslasten verminderen	74.822	48.400	41.601	48.400	41.601	41.601
Uitkeringen die personeelslasten verminderen	74.822	48.400	41.601	48.400	41.601	41.601
Personneelslasten	6.460.865	6.299.300	6.367.471	6.299.300	6.367.471	6.367.471
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa: Uitsplitsing						
Afschrijvingen op materiële vaste activa	489.813	481.900	491.308	481.900	491.308	491.308
Afschrijvingen	489.813	481.900	491.308	481.900	491.308	491.308

Lasten	01-01-2018 t/m		01-01-2018 t/m		01-01-2017 t/m	
	31-12-2018	Enkelvoudig Realisatie	31-12-2018	Enkelvoudig Begroting	31-12-2017	Enkelvoudig Realisatie
EUR Bedragen: x 1						
Huisvestingslasten, uitsplitsing						
<i>Onderhoudslasten (klein onderhoud)</i>	19.893		14.500		20.006	
<i>Lasten voor energie en water</i>	76.857		67.800		65.176	
<i>Schoonmaakkosten</i>	134.516		138.200		133.025	
<i>Belastingen en heffingen</i>	5.381		5.500		5.106	
<i>Dotatie onderhoudsvoorziening</i>	107.500		107.500		107.500	
<i>Overige</i>	32.432		31.600		29.589	
<i>Huisvestingslasten</i>	376.579		365.100		360.402	
Overige lasten, uitsplitsing						
<i>Administratie- en beheerslasten</i>	107.872		110.800		89.810	
<i>Inventaris en apparatuur</i>	15.457		14.000		11.465	
<i>Leer- en hulpmiddelen</i>	511.878		456.500		507.355	
<i>Overige</i>	147.672		92.300		82.687	
<i>Overige lasten</i>	782.879		673.600		691.317	
Doorbetalingen aan schoolbesturen, uitsplitsing						
<i>Overige doorbetalingen van rijksbijdragen aan schoolbesturen</i>	14.335		9.300		25.237	
<i>Doorbetalingen aan schoolbesturen</i>	14.335		9.300		25.237	
<i>Gerealiseerde herwaardering</i>						
Separate specificatie kosten instellingsaccountant						
<i>Accountantshonoraria voor het onderzoek van de jaarrekening</i>	16.261		15.700		15.732	
<i>Accountantshonoraria voor andere controleopdrachten</i>						
<i>Accountantshonoraria voor adviesdiensten op fiscaal terrein</i>	2.552		2.000			
<i>Accountantshonoraria voor andere niet-controlediensten</i>	315					
<i>Accountantshonoraria</i>	19.128		17.700		15.732	

Financieel en overig

Toelichting financiële en overige baten en lasten

Financiële en overige baten en lasten	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
EUR Bedragen: x 1			
Financiële baten, uitsplitsing			
<i>Rentebaten en soortgelijke opbrengsten</i>		1.000	987
<i>Financiële baten</i>	121	1.000	987
Financiële lasten, uitsplitsing			
<i>Waardeverminderingen van financiële vaste activa en van effecten</i>		13.000	5.227
<i>Rentelasten en soortgelijke kosten</i>	5.972	13.000	5.227
<i>Financiële lasten</i>	5.972	13.000	5.227

Overige gegevens

Toelichting op de jaarrekening, overige gegevens

Overige gegevens

Overige gegevens voor controleverklaring

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum welke in de jaarrekening 2018 zouden moeten worden verwerkt.

Niet in de balans opgenomen rechten

Niet uit de balans blijvende rechten Als gevolg van de omschakeling van schooljaar- naar kalenderjaarboekstijging in 2005 is de waarderingsgrondslag van de vordering op het ministerie van OCW gewijzigd. Tevens is de aard van de vordering veranderd. Een daadwerkelijke vordering op het ministerie welke door het betaalritme werd veroorzaakt, is vervangen door een latente vordering ter grootte van 7,5% van de personele boekstijging over het boekjaar. Deze vordering zal alleen dan tot uitkering komen indien de school op een andere datum dan 1 augustus opgeheven en de school nog verplichtingen jegens het personeel na moet komen inzake af te dragen pensioenpremies en loonheffing en nog uit te keren vakantiegelden. Aangezien de school in haar handelen uitgaat van continuïteit van de organisatie en opheffing niet aan de orde is, wordt het niet opportuun geacht een vordering op te nemen maar wordt het latente recht opgenomen. Per 31 december 2018 bedroeg dit recht € 450.203.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Omschrijving	Bedrag boekjaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
Van Dijk boekenaanschaf, licenties, dienstverlening		198.500			198.500
Cisco, huur Meraki firewall		15.100			15.100
Xafax / Canon, copiers		18.600			18.600
Cisco, huur netwerkcomponenten		31.800			31.800

Voor de lease van een firewall is in 2017 een vijfjarig contract afgesloten met Cisco Network Components. Het contract loopt tot en met maart 2021. De jaarlijkse verplichting bedraagt € 15.100.

Met Van Dijk Educatie B.V. te Kampen is na een traject van Europese aanbesteding in 2016 een driejarig contract afgesloten voor de levering van boeken in het kader van de gratis verstreking van leermiddelen aan de leerlingen. Het contract loopt tot en met het schooljaar 2017/2018 en eindigde derhalve op 31 juli 2018. De jaarlijkse contractwaarde bedraagt € 198.500. Dit bedrag betreft voor € 138.000 de levering van boeken, voor € 15.500 abonnementen en licenties en voor € 45.000 facilitaire dienstverlening. Het contract kan tweemaal met een jaar verlengd worden en eindigt daarom op 31 juli 2019 maar uiterlijk op 31 juli 2020.

In 2017 zijn contracten inzake de huur van diverse kopieerapparatuur gesloten met Xafax en Canon met een looptijd van vijf jaar (t/m 2021) met een totale verplichting van € 18.600 per jaar. In april 2018 is een contract inzake de huur van diverse netwerkcomponenten gesloten met Cisco Network Components. De looptijd is 36 maanden en de jaarlijkse verplichting bedraagt € 31.800.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het intern toezichthoudend orgaan van Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs

Schrevenweg 3-9
8024 HB Zwolle
Postbus 1509
8001 BM Zwolle

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

T (038) 303 21 40
zwolle@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 08107895

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Heerde gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in

overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die

voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het intern toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 20 juni 2019
Van Ree Accountants

w.g.

R. van der Weerd RA MSc

CP Kengetallen

V1840922_20190425150128_ocw-rpt-jaarverantwoording-po_vo-2018-20190220.xbrl

Continuïteit, kengetallen

Kengetallen	2017 Enkelvoudig Realisatie	2018 Enkelvoudig Realisatie	2019 Enkelvoudig Prognose	2020 Enkelvoudig Prognose	2021 Enkelvoudig Prognose
<i>Aantal leerlingen, studenten en deelnemers per 1 oktober</i>	1.003	974	974	920	904
Personele bezetting per 31 december					
<i>Bestuur / management (fte)</i>	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
<i>Personeel primair proces (fte)</i>	66,50	63,00	58,00	56,70	55,40
<i>Ondersteunend personeel (fte)</i>	15,40	17,40	17,10	17,10	17,10
Totale personele bezetting (fte)	83,90	82,40	77,10	75,80	74,50

Overige kengetallen

	31-12-2017 Enkelvoudig Realisatie	31-12-2018 Enkelvoudig Realisatie	31-12-2019 Enkelvoudig Prognose	31-12-2020 Enkelvoudig Prognose	31-12-2021 Enkelvoudig Prognose
<i>Aantal leerlingen / Totaal personeel</i>	11,95	11,82	12,63	12,14	12,13
<i>Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel</i>	15,08	15,46	16,79	16,23	16,32

Toelichtingen op de kengetallen van de continuïteitsparagraaf

Sprake van majeure investeringen? Nee

Toelichting op kengetallen

Aan de hand van de bevolkingsontwikkeling in de 'toeleverende' gemeenten (hoofdzakelijk Heerde en Epe), de populaties kinderen op de toeleverende basisscholen en een voortschrijdend gemiddeld in-, door- en uitstroomprofiel wordt voor een aantal jaren het te verwachten leerlingenaantal uitgerekend. Deze leerlingprognose vormt de basis voor de meerjarenbegroting en meer specifiek de meerjarenbesteding. Daarnaast wordt de meerjarenleerlingprognose gebruikt om - gegeven de omvang van de lessentabel - de benodigde personeelsformatie te bepalen. De school wacht de komende jaren nog een daling van het aantal leerlingen om naar verwachting te stabiliseren op 850 leerlingen.

CP Balans

Continuïteit, balans

Balans	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Realisatie	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose	Enkelvoudig Prognose
Activa							
Vaste activa							
<i>Immateriële vaste activa</i>							
<i>Materiële vaste activa</i>	3.088.116	3.495.147	3.515.800	3.217.300	3.235.700	2.911.100	2.672.800
<i>Financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0	0	0
Totaal van vaste activa	3.088.116	3.495.147	3.515.800	3.217.300	3.235.700	2.911.100	2.672.800
Vlottende activa							
<i>Voorraden</i>	266.932	358.475	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
<i>Vorderingen</i>							
<i>Kortlopende effecten</i>							
<i>Liquide middelen</i>	2.062.206	1.337.759	885.800	925.900	832.400	1.078.900	1.273.600
Totaal van vlottende activa	2.329.138	1.696.234	1.185.800	1.225.900	1.132.400	1.378.900	1.573.600
Totaal van activa	5.417.254	5.191.381	4.701.600	4.443.200	4.368.100	4.290.000	4.246.400
Passiva							
<i>Eigen vermogen</i>	2.864.342	2.864.616	2.788.800	2.736.200	2.792.500	2.713.100	2.619.000
<i>Eigen vermogen, algemene reserve</i>	724.321	700.913	715.000	738.500	831.800	747.600	650.200
<i>Eigen vermogen, bestemmingsreserves</i>	2.140.021	2.163.703	2.073.800	1.997.700	1.960.700	1.965.500	1.968.800
<i>Eigen vermogen, overige reserves en fondsen</i>							
<i>Voorzieningen</i>	1.247.585	992.058	574.600	607.000	625.600	676.900	727.400
<i>Langlopende schulden</i>		0					
<i>Kortlopende schulden</i>	1.305.327	1.334.707	1.338.200	1.100.000	950.000	900.000	900.000
Totaal van passiva	5.417.254	5.191.381	4.701.600	4.443.200	4.368.100	4.290.000	4.246.400

CP Baten en lasten

Continuïteit, raming/staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten	01-01-2017 t/m		01-01-2018 t/m		01-01-2019 t/m		01-01-2020 t/m		01-01-2021 t/m		01-01-2022 t/m		01-01-2023 t/m	
	31-12-2017	Realisatie	31-12-2018	Realisatie	31-12-2019	Enkelvoudig Prognose	31-12-2020	Enkelvoudig Prognose	31-12-2021	Enkelvoudig Prognose	31-12-2022	Enkelvoudig Prognose	31-12-2023	Enkelvoudig Prognose
EUR Bedragen: x 1														
<i>Prognose basis, aantal leerlingen, deelnemers en studenten</i>	1.003		983		974		920		904		901		900	
Baten														
<i>Rijksbijdragen</i>	7.863.711		7.942.293		7.654.300		7.209.200		7.092.000		6.997.100		6.985.200	
<i>Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>			4.200											
<i>College-, cursus-, les- en examengelden</i>														
<i>Baten werk in opdracht van derden</i>														
<i>Overige baten</i>	171.263		180.910		153.700		155.300		154.200		152.800		152.500	
Totaal baten	8.034.974		8.127.403		7.808.000		7.364.500		7.246.200		7.149.900		7.137.700	
Lasten														
<i>Personeelslasten</i>	6.367.471		6.461.514		6.207.300		6.121.400		5.909.100		5.964.000		5.981.200	
<i>Afschrijvingen</i>	491.308		489.813		567.500		458.600		454.800		439.800		426.100	
<i>Huisvestingslasten</i>	360.402		376.513		364.100		347.300		340.000		333.100		336.000	
<i>Overige lasten</i>	689.971		779.103		717.600		463.700		459.500		465.900		461.700	
<i>Doorbetalingen aan schoolbesturen</i>	25.237		14.335		21.300		21.300		21.700		21.700		22.000	
Totaal lasten	7.934.389		8.121.278		7.877.800		7.412.300		7.185.100		7.224.500		7.227.000	
Saldo baten en lasten	100.585		6.125		-69.800		-47.800		61.100		-74.600		-89.300	
<i>Gerealiseerde herwaardering</i>														
<i>Financiële baten</i>	987		121		200		200		200		200		200	
<i>Financiële lasten</i>	21.231		5.972		6.200		5.000		5.000		5.000		5.000	
Totaal resultaat	80.341		274		-75.800		-52.600		56.300		-79.400		-94.100	

Toelichtingen

Aan de hand van de bevolkingsontwikkeling in de 'toeleverende' gemeenten (hoofdzakelijk Heerde en Epe), de populaties kinderen op de toeleverende basisscholen en een voortschrijdend gemiddeld in-, door- en uitstroomprofiel wordt voor een aantal jaren het te verwachten leerlingenaantal uitgerekend. Deze leerlingprognose vormt de basis voor de meerjarenbegroting en meer specifiek de meerjarenbesteding. Daarnaast wordt de meerjarenleerlingprognose gebruikt om - gegeven de omvang van de lessentabel - de benodigde personeelsformatie te bepalen. De school wacht de komende jaren nog een daling van het aantal leerlingen om naar verwachting te stabiliseren op 850 leerlingen.

Verbonden partijen

Model E Verbonden Partijen

Verbonden partij, minderheidsdeelneming Volgnummer	Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract- onderwijs	Contract- onderzoek	Onroerende zaken	Overige	Deelname- percentage
1	Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 23.05 regio IJssel-Vecht	Stichting	Zwolle	Nee	Nee	Nee	Ja	1%

Geen specificaties

Toelichtingen

Toelichting op verbonden partijen

Aangezien bij de verbonden partij geen beslissende zeggenschap aanwezig is, is de vermelding van financiële cijfers achterwege gelaten.

In het voorjaar van 2018 is besloten de holdingstructuur waar de school deel van uitmaakt met terugwerkende kracht per 1 januari 2018 op te heffen en de drie stichtingen uit die structuur tot 1 stichting terug te brengen. Daarom zijn de Stichting Holding Christelijk VO te Heerde en de Stichting Vermogensbeheer Christelijk VO te Heerde per 31-12-2018 niet meer als verbonden partij in dit overzicht opgenomen.

Verantwoording subsidies

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, beknopt	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Prestatie afgerond?
Volgnummer	Omschrijving		

Geen specificaties

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule, uitgebreid EUR Bedragen: x 1

Volgnummer	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
1	zij-instroom	838824-1	14-04-2017	20.000	20.000	18.879	1.121	1.121	1.121			0 Ja
2	studieverlof/lerarenbeurs	775085-1	20-09-2016	10.691	10.691	8.352	2.339	2.339	2.339	2.339	2.339	0 Ja
3	studieverlof/lerarenbeurs -1	852045-1	20-09-2017	12.344	12.344	5.143	7.201	7.201	7.201			0 Ja
4	studieverlof/lerarenbeurs	855136-1	20-10-2017	2.743	2.743	1.143	1.600	1.600	1.600			0 Ja
Totaal				45.778	45.778	33.517	12.261	9.922	9.922	2.339	2.339	0

G2A Subsidies met verrekeningsclausule, aflopend EUR Bedragen: x 1

Volgnummer	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
------------	--------------	--------------------	------------------	--------------------------	---------------------------------	------------------------------	-------------------------	--------------------------	-----------------------	----------------------------------

Geen specificaties

Totaal

G2B Subsidies met verrekeningsclausule, doorlopend EUR Bedragen: x 1

Volgnummer	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
------------	--------------	--------------------	------------------	--------------------------	---------------------------------	------------------------------	-------------------------	--------------------------	-----------------------	--------------------------	--

Geen specificaties

Totaal

Vooruitontvangen subsidies OCW

Overlopende passiva: Doelsubsidies OCW

Geoomerkte subsidies

	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing EUR	Saldo 31-12-2017 EUR	Ontvangen in 2018 EUR	T.b.v. exploitatie EUR	T.b.v. invest. EUR	Saldo 31-12-2018 EUR
Lente- en zomerschool	LENZO18137	15.300		23.400	15.300		8.100
Doorstroomprogramma VMBO-HAVO	DHAVO17017	14.300		14.300	14.300		0
Zij-instroom	838824-1	20.000	1.121		1.121		0
Studieverlof / lerarenbeurs	775085-1	10.691	2.339		2.339		0
	855136-1	2.743	1.600		1.600		0
	852045-1	12.344	7.201		7.201		0
Totaal geoomerkt		75.378	12.261	37.700	41.861	0	8.100

Niet-geoomerkte subsidies

	Jaar en kenmerk	Bedrag toewijzing EUR	Saldo 31-12-2017 EUR	Ontvangen in 2018 EUR	T.b.v. exploitatie EUR	T.b.v. invest. EUR	Saldo 31-12-2018 EUR
Invoeringskosten gratis lesmateriaal	771087-1	325.600	533		533		0
		321.666	187.639		187.639		0
		321.718		321.718	134.049		187.669
Prestatiebox	811360-1	278.370	162.382		162.382		0
	886968	296.328		296.328	123.470		172.858
Prestatiesubsidie convenant VSV	860248-1	11.936	11.936		11.936		0
	934312	11.931		11.931			11.931
	937529	9.500		9.500	9.500		0
Regionale procesbegeleiding leerlingendaling	705931-1	79.570	60.009		0		60.009
Bekostiging eerste opvang nieuwkomers	925131	1.025		1.025	1.025		0
Totaal niet-geoomerkt		1.657.643	422.500	640.501	630.534	0	432.467

Totaal overzicht

	Bedrag toewijzing EUR	Saldo 31-12-2017 EUR	Ontvangen in 2018 EUR	T.b.v. exploitatie EUR	T.b.v. invest. EUR	Saldo 31-12-2018 EUR
<u>Geoomerkt en aflopend op 31-12-2018</u>	0	0	0	0	0	0
<u>Geoomerkt en dóórlpend na 2018</u>	75.378	12.261	37.700	41.861	0	8.100
<u>Niet-geoomerkte subsidies</u>	1.657.643	422.500	640.501	630.534	0	432.467
	1.733.021	434.761	678.201	672.395	0	440.567

= cf rekening #1791

Zie Overheidsbijdragen

Overige subsidies OCW

Zie kortlopende schulden
Vooruitontvangen
subsidies OCW

Het verschil tussen het hier vermelde totaal t.b.v. de exploitatie ad € 672.395 en het onder de Overige subsidies OCW verantwoorde bedrag ad € 687.634, betreft voor € 7.198 de vrijval egalisatierekening investeringssubsidies, voor € 6.125 de nog te ontvangen subsidie doorstroomprogramma VMBO-Havo 2018/2019, voor € 1.106 nog te ontvangen prestatiebox-gelden en voor € 810 de nog te ontvangen nagekomen verdeling VSV-gelden 2017.

De per 31 december nog niet bestede subsidies zullen in 2019 worden besteed. Dat geldt niet voor de subsidie Regionale procesbegeleiding leerlingendaling. Het restant hiervan zal in 2019 en 2020 worden besteed.

WNT Algemeen

	01-01-2018 t/m 31-12-2018
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie
Complexiteitspunten	
<i>Complexiteitspunten gemiddelde totale baten</i>	4
<i>Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten</i>	1
<i>Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren</i>	3
Totaal aantal complexiteitspunten	8
<i>Bezoldigingsklasse</i>	
<i>Bezoldigingsmaximum</i>	133.000
<i>Afwijkende bezoldigingsklasse</i>	
<i>Afwijkend bezoldigingsmaximum</i>	
<i>Toelichting op de WNT</i>	

Niet van toepassing

De vaststelling van het aantal complexiteitspunten is in het verslagjaar verricht door de toezichthoudende leden van de Raad van Beheer.

WNT Topfunctionarissen

WNT Vermelding bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling, specificatie EUR Bedragen: x 1

Volgnummer	Dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie
1	Ja	Mevrouw	H.		Bezuijen-Braam	Conrector	01-01	31-12
2	Ja	De heer	J.M.	de	Vries	Rector-bestuurder	01-01	31-12

Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn	Subtotaal bezoldiging	Onverschuldigd betaald en niet terugontvangen bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging	Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering
1,000 Nee		86.992	13.087	100.079	0	105.435	
1,000 Nee		98.462	16.215	114.677	0	114.723	

Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	Motivering overschrijding bezoldigingsmaximum	Toelichting overschrijding bezoldigingsmaximum	Aanvang functie vorig verslagjaar	Einde functie vorig verslagjaar	Omvang dienstverband (fte) vorig verslagjaar	Dienstbetrekking vorig verslagjaar	Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar
133.000	Niet van toepassing		01-01	31-12	1,000	Ja	78.475
133.000	Niet van toepassing		01-01	31-12	1,000	Ja	96.738

Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum vorig verslagjaar
12.612	91.087	129.000
15.623	112.361	129.000

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder, specificatie

Volgnummer	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Functie(s)
1	De heer	K.E.G.H.	van der	Kolk	Voorzitter
2	Mevrouw	M.G.		Bouwman	Lid
3	De heer	D.L.W.		Zielhuis	Secretaris
4	Mevrouw	P.C.D.		Kloet	Lid
5	De heer	J.	van	Dorp	Penningmeester
6	De heer	W.		Hagedoorn	Lid

Toelichting op de bezoldiging van topfunctionarissen

Aan de toezichhouders is binnen de fiscale grenzen een vrijwilligersvergoeding toegekend. Alle toezichhouders hebben afgezien van uitbetaling van de hun toekomende vergoeding.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen

Kengetallen financiële positie	2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023			
	Enkelvoudig Realisatie	6,05%	Enkelvoudig Realisatie	6,19%	Enkelvoudig Prognose	1,11	Enkelvoudig Prognose	1,19	Enkelvoudig Prognose	1,11	Enkelvoudig Prognose	1,19	Enkelvoudig Prognose	1,53	Enkelvoudig Prognose	1,75
Huisvestingsratio	1,78	1,27	0,89	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,53	1,75	1,75
Liquiditeit (current ratio)	1,78	1,27	0,89	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,19	1,53	1,75	1,75
Liquiditeit (quick ratio)	80,97%	81,36%	81,10%	84,91%	83,32%	83,12%	83,32%	83,32%	83,32%	83,32%	83,32%	83,32%	83,32%	85,24%	85,63%	85,63%
Personeelslasten / Rijksbijdragen	79,24%	79,50%	79,50%	81,10%	81,55%	83,12%	81,55%	81,55%	81,55%	81,55%	81,55%	81,55%	81,55%	83,41%	83,79%	83,79%
Personeelslasten / Totaal baten plus financiële baten	80,04%	79,50%	78,73%	82,53%	82,18%	82,53%	82,18%	82,18%	82,18%	82,18%	82,18%	82,18%	82,18%	82,50%	82,70%	82,70%
Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten	1,00%	0,00%	-0,97%	-0,71%	0,78%	-0,71%	0,78%	0,78%	0,78%	0,78%	0,78%	0,78%	0,78%	-1,11%	-1,32%	-1,32%
Rentabiliteit	0,53	0,55	0,59	0,62	0,64	0,62	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	0,63	0,62	0,62
Solvabiliteit I	0,76	0,74	0,72	0,75	0,78	0,75	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	0,79	0,79	0,79
Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)	35,64%	35,25%	35,72%	37,15%	38,54%	37,15%	38,54%	38,54%	38,54%	38,54%	38,54%	38,54%	38,54%	37,94%	36,69%	36,69%
Weerstandsvermogen																
Kengetallen overig																
Kapitalisatiefactor	0,51	0,44														
Weerstandsvermogen exclusief materiële vaste activa	-2,85%	-7,94%	-9,50%	-6,67%	-6,25%	-6,67%	-6,25%	-6,25%	-6,25%	-6,25%	-6,25%	-6,25%	-6,25%	-2,83%	-0,77%	-0,77%
Algemene reserve / Totaal baten plus financiële baten	9,01%	8,62%	9,16%	10,03%	11,48%	10,03%	11,48%	10,46%	10,46%	10,46%	10,46%	10,46%	10,46%	9,11%	9,11%	9,11%
Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten	15,53%	12,21%	7,36%	8,24%	8,63%	8,24%	8,63%	8,63%	8,63%	8,63%	8,63%	8,63%	8,63%	9,47%	10,19%	10,19%
Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten	97,86%	97,72%	98,03%	97,89%	97,87%	97,89%	97,87%	97,86%	97,86%	97,86%	97,86%	97,86%	97,86%	97,86%	97,86%	97,86%
Overige overheidsbijdragen en -subsidies / Totaal baten plus financiële baten	0,00%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Investeringen huisvesting / Totaal baten plus financiële baten	1,56%	5,67%														
Investeringen inventaris en apparatuur / Totaal baten plus financiële baten	1,40%	3,61%														
Netto werkkapitaal / Totaal baten plus financiële baten	12,74%	4,45%	-1,95%	1,71%	2,52%	1,71%	2,52%	6,70%	6,70%	6,70%	6,70%	6,70%	6,70%	9,44%	9,44%	9,44%

Algemeen

Algemene informatie

Informatie over de rechtspersoon

<i>Bevoegd gezag nummer</i>	40922
<i>Statutaire naam</i>	Stichting voor Christ. Voortgez. Onderw.
<i>Juridische vorm</i>	Stichting
<i>KvK nummer</i>	41042851
<i>Webadres</i>	www.noordgouw.nl
<i>Sector</i>	Voortgezet onderwijs
<i>Samenwerkingsverband passend onderwijs</i>	Nee
<i>Vallend onder financiële verslaggeving gemeente</i>	Niet
<i>Volledige doordecentralisatie middelen gemeente</i>	Ja
<i>Sprake van personele unie</i>	Nee
Statutair adres	
<i>Straatnaam</i>	Eperweg
<i>Huisnummer</i>	34
<i>Huisnummer toevoeging</i>	-A
<i>Postcode</i>	8181EW
<i>Vestigingsplaats</i>	HEERDE
Correspondentie adres	
<i>Straatnaam</i>	
<i>Huisnummer</i>	
<i>Huisnummer toevoeging</i>	
<i>Postbusnummer</i>	178
<i>Postcode</i>	8180AD
<i>Plaats</i>	HEERDE

Informatie over de rapportage

<i>Type jaarrekening</i>	Enkelvoudig
<i>Begindatum rapportageperiode</i>	
<i>Einddatum rapportageperiode</i>	
Contactpersoon voor deze rapportage	
<i>Naam</i>	Sjaak Meijer
<i>Aanhef</i>	De heer
<i>Functie</i>	Stafmedewerker financiën en beheer
<i>Telefoonnummer</i>	0578-693411
<i>E-mailadres</i>	smeijer@noordgouw.nl
Gegevens accountant	
<i>Naam van het accountantskantoor</i>	Van Ree Accountants B.V.
<i>Naam van de accountant</i>	R. van der Weerd RA

Instellingen vallend onder het bevoegd gezag, specificatie

Volgnummer	BRIN nummer	Statutaire naam rechtspersoon
1	00MP	Christelijk College De Noordgouw